

Dubbel Denken

Beleidsplannen Bergkerk 2011 tot en met 2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Ontmoeting, verbinding en ruimte.	4
1.2	Inspiratie.....	4
1.3	Nieuwe elementen	4
1.4	Verzoek aan de gemeente.....	5
2	Samenvatting Beleidsplan Bergkerk.....	5
2.1	Bestaande situatie	5
2.2	Visie “Dubbel denken”	5
2.3	Ambitie	6
2.4	Resultaat.....	6
3	Beleidsplan Moderamen	7
4	Beleidsplan Eredienst	7
4.1	Algemene taken die jaarlijks terugkomen.....	8
4.2	Specifieke activiteiten die gepland zijn voor 2011:.....	8
5	Beleidsplan Kerkmuziek.....	9
5.1	Korte geschiedenis van de Nederlandse Kerkmuziek en verschillende stromingen.....	9
5.2	Kerkmuziek in de Eredienst	11
5.3	Kerkmuziek en jeugd	13
5.4	Kerkmuziek buiten het kader van de reguliere Eredienst.....	14
5.5	Toekomst van Kerkmuziek in de Bergkerk 2011 – 2015	15
6	Beleidsplan Jeugd en Jongeren	17
6.1	Beleidsplan Westhill	17
6.2	Beleidsplan Rond de 15.....	19
6.3	Beleidsplan Basis catechese	21
7	Beleidsplan Diaconie	21
7.1	Inleiding	21
7.2	Onze Bron	22
7.3	Visie van de diaconie	23
7.4	Concrete plannen voor de komende jaren	24
8	Beleidsplan Pastorale werkgroepen.....	25
8.1	Welkom	26
8.2	Omzien naar elkaar	28
8.3	Groothuisbezoek	33

8.4	Pastorale zorg.....	34
9	Beleidsplan Kerkrentmeesters	36
9.1	Samenvatting:.....	36
9.2	Het kader waarbinnen de Kerkrentmeesters handelen:.....	37
9.3	Overwegingen rondom het invullen van het Beleidsplan van de Bergkerk – toegewijde leden: 37	
9.4	Overwegingen rondom het invullen van het Beleidsplan van de Bergkerk – brede kring van incidentele deelnemers:.....	39
9.5	Samenvatting van taken Kerkrentmeesters.....	40
10	Beleidsplan Public Relations.....	41
10.1	Missie, visie/ doelstellingen	41
10.2	In 2009/2011 uitgevoerde activiteiten.....	41
10.3	Activiteiten voor 2011:.....	42
11	Beleidsplan van de werkgroep BK ²	42
11.1	De rol van de exposities binnen de eredienst.....	43
11.2	De rol van de exposities buiten de eredienst.....	43
11.3	Criteria t.o.v. te exposeren kunst.....	43
11.4	Publiciteit.....	44
11.5	Andere activiteiten.....	44
12	Beleidsplan Bergkerk (volledige versie).....	44
12.1	Inleiding.....	44
12.2	Ontmoeting, verbinding en ruimte	44
12.3	Schets van de algemene ontwikkelingen.	45
12.4	Visie ‘Dubbel denken’.....	46
12.5	Ontmoeting, verbinding en ruimte	47

1 Inleiding

1.1 Ontmoeting, verbinding en ruimte.

Centraal in het beleidsplan van de Bergkerk staat de wens om een kerkgemeenschap te zijn waarin mensen elkaar daadwerkelijk ontmoeten en omzien naar elkaar. Daaronder valt ook de ontmoeting met de omgeving: de wijk waarin de Bergkerk staat, de stad Amersfoort en de grotere kring van de wereld om ons heen. We willen ruimte bieden aan anderen en ook ruimte maken om anderen een plek te geven in de gemeenschap en de maatschappij.

Het is onze visie om bij het maken van beleid zowel vanuit de kring van toegewijde leden te denken als vanuit de brede kring van incidentele deelnemers. Samen vormen zij de Bergkerkgemeente. Het vraagt om 'dubbel denken'.

In het afgelopen jaar zijn alle werkvelden aan het werk gegaan met hun eigen beleidsplannen. Ieder beleidsplan is afgeleid van de het concept centrale beleidsplan van de Bergkerk.

1.2 Inspiratie

Binnen de werkvelden en de wijkkerkenraad heeft iedereen ervaren dat het samen nadenken over het beleidsplan inspireerde. Het bleek net zo belangrijk te zijn als het uiteindelijk resultaat van een mooi doordacht beleidsplan: we stonden stil bij wat de inspiratie en de bron is waarvoor en van waaruit we onze bijdrage leveren. Daarnaast bleek wederom dat het leveren van een bijdrage aan de kerk voor iedereen veel meer biedt dan men ooit verwacht had. Zo gaf het komen tot een beleidsplan een spirituele binding met de kerk en met elkaar.

1.3 Nieuwe elementen

De belangrijkste vernieuwing van dit beleidsplan is het "dubbel denken", wat zich vooral uit in de meer aandacht voor de groep incidentele kerkgangers. Dit krijgt in ieder werkveld een andere praktische vertaling. Een paar voorbeelden illustreren dit het best:

- Introductie van een nieuwsbrief voor mensen buiten de kerk, in de buurt
- Vespers en cantatediensten
- Vakantiegeld en Kerstpakketen delen
- Vriendjesdag voor de Westhill-kinderen
- Meehelpen bij de voedselbank door de jeugd van Rond de 15.
- Onderzoek imago Bergkerk om te zien hoe nieuwe mensen geïnteresseerd kunnen worden in de Bergkerk
- Doelgroep van de bezoeken van de werkgroep "omzien naar elkaar" verbreden naar ouders, jongeren, allochtonen.
- Pastorale thema's onder de aandacht brengen van een groter publiek

Enkele van deze thema's vragen om een gecombineerde inspanning van meerdere werkvelden. Zij zoeken elkaar hiertoe op.

In vrijwel ieder werkveld waarbij dit enigszins kan, is op deze manier aandacht ontstaan voor de groepen mensen die we niet vanzelfsprekend in de kerk zien en die we wel belangrijk vinden.

1.4 Verzoek aan de gemeente

Nu alle werkvelden hun beleidsplannen hebben opgesteld, is nu het moment om het concept beleidsplan voor te leggen aan de gemeente. We vragen aan de gemeente dit beleidsplan goed te keuren en toestemming om langs die lijnen verder vorm te geven aan de Bergkerk.

2 Samenvatting Beleidsplan Bergkerk

2.1 Bestaande situatie

De huidige situatie van de Bergkerk is als volgt samen te vatten:

- ruim 1400 leden
- gemiddelde leeftijd ruim 50 jaar
- groep trouwe kerkgangers
- groep kerkgangers die af en toe een dienst bijwoont
- aantal jonge gezinnen neemt toe
- moeilijker om vrijwilligers te krijgen met name voor grote en permanente taken
- georganiseerde activiteiten worden door kerkleden en geïnteresseerden uit de omgeving bezocht

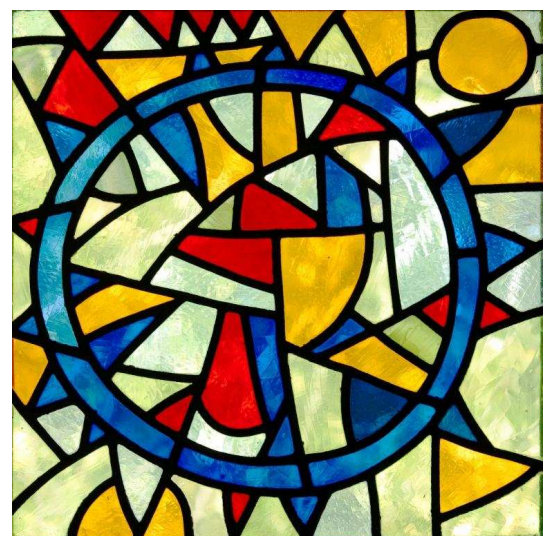
2.2 Visie “Dubbel denken”

Trefwoorden die leidend zijn voor dit beleidsplan zijn ontmoeting, verbinding en ruimte.

We kiezen in de Bergkerk als visie voor de komende jaren voor een ‘dubbel’ kerkmodel¹. Hierachter gaat de gedachte schuil, dat in de kerk twee aandachtsvelden kunnen worden onderscheiden.

Eenzijds de bijzondere opdracht van de kerk om dicht bij haar Bron te blijven en de relatie met die Bron te onderhouden. Anderzijds de algemene opdracht van de kerk t.b.v. het geheel van de samenleving.

Het is bij het ontwerpen van een geloofsgemeenschap nodig om twee keer te denken: vanuit de kring van toegewijde leden en vanuit de brede kring van incidenteel deelnemers.

¹ Geïnspireerd door het boek 'En de wind steekt op' van Henk de Roest, hoogleraar praktische theologie

De keuze voor een 'dubbel kerkmodel' past in de traditie van de Bergkerk. Er is altijd een actieve kerngemeente en een brede rand van incidentele deelnemers geweest. Het geeft ruimte en het is een uitdaging om die brede rand van deelnemers te zien als ook een kern van gemeente-zijn. Het is zaak bij toekomstig beleid 'dubbel te denken'

Eenzijds denkend aan de mensen, die – ondanks alle ambivalenties – van de kerk houden en samen met anderen hun geloof willen beleven in eredienst en vieringen, in catechese en leerhuizen.

Anderzijds denkend aan de kerk als een dienstverlenend instituut voor liefhebbers en toehoorders, voor wie maar wil of behoefte heeft, tijdelijk of een enkele keer. In het laagdrempelige dienstverlenende aanbod staat de ontmoeting centraal. Daarbij wordt aan een ieder ruimte geboden, mensen hoeven geen lid te worden of aan verwachtingen en verplichtingen te voldoen. De Bergkerk wil zichtbaar en van betekenis zijn voor de wijk, waarin de kerk staat.

Ook in de tijdelijke gemeenschap die zich vormt rond een eenmalige activiteit komt de gemeente van Christus aan het licht.

Het is onze visie om bij het maken van beleid zowel vanuit de kring van toegewijde leden te denken als vanuit de brede kring van incidentele deelnemers. Samen vormen zij de Bergkerkgemeente. Het vraagt om 'dubbel denken'.

2.3 Ambitie

De protestante wijkgemeente 'de Bergkerk' is een kerkgemeenschap waarin mensen elkaar daadwerkelijk ontmoeten, verbonden zijn en omzien naar elkaar, zowel binnen als buiten de kerkmuren, zowel binnen als buiten de geloofsgemeenschap.

Een kerkgemeenschap die ruimte biedt aan anderen en ruimte maakt om anderen een plek te geven in de maatschappij.

De jaarplannen van de werkvelden worden aan deze ambitie getoetst.

2.4 Resultaat

Concreet stellen we ons ten doel het volgende op te leveren:

- Werkvelden hebben hun jaarplannen opgesteld waarin de visie 'dubbel denken' is toegepast met ondersteuning van een wijkkerkenraadlid.
- Het "dubbeldenken" is verankerd bij de leden van de werkvelden.
- Activiteiten worden georganiseerd vanuit de visie "dubbel denken".
- De wijkkerkenraad toetst de jaarplannen.
- De wijkkerkenraad bewaakt het beleidsplan en stelt indien nodig bij zodat de ambitie bereikt wordt.

3 Beleidsplan Moderamen

3.1.1 Ambitie 1

Het moderamen stelt zich tot doel te werken aan de ontwikkeling van de wijkkerkenraad tot een vergadering van mensen die elkaar inspireert op spiritueel, persoonlijk en organisatorisch gebied. De leden voelen zich met elkaar en de Bergkerkgemeente verbonden en werken mee aan ontmoeting met elkaar, de gemeente leden die minder actief zijn en levert en bijdrage aan de ontwikkeling van zichtbaarheid van de Bergkerk naar buiten.

Speerpunt

De speerpunten van het Moderamen zijn:

- inspiratie en verbondenheid,
- gezonde financiën,
- kerkmuziek,
- betrokkenheid met gemeente en ontwikkelingen daar buiten.

De vergaderingen en de jaaragenda zijn een afwisseling van operationele onderwerpen en onderwerpen die leiden tot inspiratie en verbondenheid.

Hoofdactiviteit

Op de agenda plaatsen van thema's die "er toe doen".

Voorstel schrijven voor andere vorm van de wijkkerkenraad en/of de vergaderingen.

Document

In ontwikkeling

3.1.2 Ambitie 2

Vrijwilligers ruimte bieden en vrijwilligers nemen de ruimte om hun talenten in te zetten

Speerpunt

Aandacht voor de vrijwilligers: binden en boeien

Hoofdactiviteit

Organiseren van een vrijwilligersdag.

In kaart brengen van talenten en vrijwilligers en matchen van vraag en aanbod

Document

Notitie vrijwilligersbeleid.

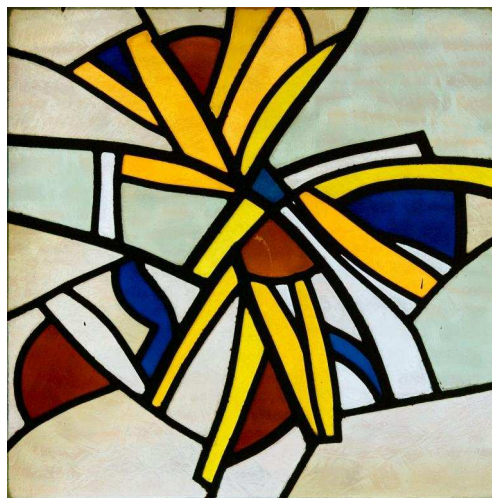
4 Beleidsplan Eredienst

Opgesteld in oktober 2010

Aan de hand van het beleidsplan "Dubbel denken" is de commissie eredienst tot haar activiteitenplan gekomen.

4.1 Algemene taken die jaarlijks terugkomen.

De commissie eredienst houdt zich bezig met alle zaken die betrekking hebben op de eredienst. De commissie komt door het jaar heen een aantal keren bij elkaar en bereidt bijzondere diensten en hoogtijdagen voor. Ook wordt er nagedacht over de inhoud van de eredienst en de liturgie. De commissie bestaat uit de predikant, de ouderling eredienst, de diaken eredienst, de cantororganist, de coördinator van het lectorenteam, enkele geïnteresseerde gemeenteleden en een contactpersoon, die gastpredikanten uitnodigt.

4.2 Specifieke activiteiten die gepland zijn voor 2011:

Voor 2011 zijn de volgende specifieke activiteiten gepland:

- Het vervolgen van de vesperdiensten op de zondagmiddag. Er wordt naar gestreefd 5 of 6 vesperdiensten per jaar te houden. Te denken valt aan vespers met medewerking van de cantorij, orgelverspers, medewerking van musici of solisten van binnen of buiten de Bergkerk. Er moet aandacht besteedt worden aan een goede pr. en een vaste tijdsplanning. Voorstel is om 1 x per 2 maanden een vesper te houden, zodat en mensen van binnen de Bergkerk als mensen van daarbuiten het tijdsschema gaan herkennen.
- Opstarten van cantatediensten. Deze diensten vinden plaats in de gewone kerkdienst van 10.30. Gedacht wordt aan 1 of 2 cantatediensten per jaar met medewerking van professionele musici. Hierbij moet ook zeker aandacht besteed worden aan de pr.
- Het handboek voor kerkelijk medewerkers is niet meer actueel. De gedeelten die betrekking hebben op de eredienst zullen herzien worden, waarbij erop gelet wordt dat niet tot in detail te doen. Dit gebeurt in overleg met Corinne van Dis die eindverantwoordelijk is voor de herziening van het handboek.
- De commissie eredienst wil zich sterk maken voor de inrichting van een stiltehoek in de kerkzaal, waar zowel bergkerkleden als andere bezoekers van de Bergkerk gebruik van kunnen maken. Een plaats om onze overledenen te gedenken en een plaats om stilte te

zoeken als men daar behoefte aan heeft. Het is belangrijk dat deze wens meegenomen wordt in de herziening van het stoelenplan, waarbij de commissie eredienst wel zelf betrokken wil blijven in de totstandkoming en inrichting van de stiltehoek.

- Voor de “Allerzielendienst” dient een mooi armatuur te komen waar alle kaarsen op kunnen staan die in deze dienst worden aangestoken. Wellicht kan dit armatuur buiten de “Allerzielendienst” geïntegreerd worden in de stiltehoek.
- De cantorij levert een belangrijke bijdrage aan de eredienst. De commissie eredienst denkt dat het wenselijk is dat de cantorij wordt uitgebreid en zal nadenken over een wervingscampagne in overleg met de cantorij.
- De orde van dienst die op zondag wordt gebruikt dient ook voor gasten goed te volgen zijn. Dit punt verdient voortdurend de aandacht van de commissie.

Bij zowel de terugkerende activiteiten als de geplande activiteiten voor 2011 is het van belang na te denken over wat deze activiteiten betekenen voor het “Dubbel denken”, van binnen naar buiten en vice versa.

5 Beleidsplan Kerkmuziek

5.1 Korte geschiedenis van de Nederlandse Kerkmuziek en verschillende stromingen

5.1.1 De Reformatie

De traditie van de Nederlandse, protestantse kerkmuziek is gebaseerd op de praktijk van Calvijn en Luther. Calvijn bepaalde dat in de gereformeerde eredienst alleen nog het Woord Gods gezongen mocht worden én dat dit door de gemeente zelf moest gebeuren. Daarom liet hij berijmingen maken van de psalmen en de bijbelse cantica, zodat deze in de eredienst gezongen konden worden. Hij maakte daarbij gebruik van een kinderkoor om de liederen met de gemeente in te studeren. Luther vertaalde de gregoriaanse misdelen van het Latijn in het Duits (te zingen door het koor) en maakte daarnaast nieuwe gezangen die door het volk gezongen konden worden. Vanaf de Reformatie zijn er dus kerkliederen geschreven die zowel voor wat betreft tekst als melodie speciaal voor de gemeente bedoeld zijn.

5.1.2 De Protestantse traditie

In 1566 vertaalde Petrus Dathenus vanuit het Frans het Geneefs Psalter, de eerste Nederlandse psalmberijming. De opvolger was de berijming uit 1773, gemaakt in opdracht van de Staten Generaal. Ook werden Enige Gezangen toegevoegd: de cantica, de Tien Geboden en het Onze Vader. Pas in de 19e eeuw kwamen in de *Hervormde kerk* de eerste gezangenbundels in gebruik en in 1938 werd een nieuw liedboek met psalmen en gezangen aangenomen. In de *Gereformeerde kerk* kreeg men in de jaren zestig van de twintigste eeuw de eerste gezangenbundels. Uiteindelijk vonden gereformeerden, hervormden, doopsgezinden, remonstranten en lutheranen elkaar in het Liedboek voor de Kerken, dat uit 1973 stamt.

Het Liedboek onderscheidt zich van zijn voorgangers doordat de gezangen naar het kerkelijk jaar zijn ingedeeld. Bovendien bevat het veel nieuwe teksten en melodieën en gerestaureerde versies van oude melodieën uit de 17e en 18e eeuw uit vooral de Duitse Lutherse traditie. Daarnaast bevat het het complete Geneefs psalter.

Na het Liedboek, dat uitgegeven is door de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied, gaf deze stichting ook een serie vervolgbundels uit onder de naam Zingend Geloven. Deze serie, inmiddels

afgerond met deel 8, werkt op een vergelijkbare manier als het Liedboek, maar vult hiaten op (met bijvoorbeeld liederen voor de 40-dagen tijd, liederen voor kinderen, liederen voor 'trouwen en rouwen'). Daarnaast wordt er geëxperimenteerd met vernieuwende teksten en melodieën.

5.1.3 De Rooms - Katholieke traditie

Sinds 1962 is het in de Rooms Katholieke kerk toegestaan de liturgie en dus ook de gezangen in de landstaal uit te voeren. Eén van de bekendste RK dichters werd Huub Oosterhuis.

In 1984 verscheen de bundel *Gezangen voor Liturgie* (inmiddels in een herziene en aangevulde versie). Deze bevat vele nieuwe gezangen (enkele ontleend aan het Liedboek) en nieuw berijmde psalmen, naast enkele Geneefse psalmen. Ook treft men verschillende toonzettingen van misdelen aan. Opvallend is het grote aandeel van liederen met refrein voor volkszang, noodzakelijk doordat er geen traditie van een zingende gemeente is.

Daarnaast worden er in de RK-kerk liederen gecomponeerd die in de lange koortradities staan: nu echter

met pianobegeleidingen, tussenspelen en tegenstemmen van instrumenten. Over het algemeen zijn dit concertante liederen: het niveau is zodanig dat ze alleen voor een koor zingbaar zijn en de gemeente hooguit in een refrein mee kan zingen (o.a. muziek van Antoine Oomen en Thom Löwenthal)

5.1.4 Opwekkingsliederen

De twee voorgaande stromingen hebben een duidelijke kerkmuzikale geschiedenis: de liederen zijn allereerst voor de liturgie bedoeld, en komen hier ook uit voort.

In sommige protestantse kerken worden echter ook opwekkingsliederen gezongen, die uit een heel andere hoek komen. De bekendste opwekkingsliederen in Nederland zijn nog steeds die uit de bundel van Johannes de Heer. Hij vertaalde veel liederen uit Engeland en Amerika. Ook nam hij in zijn bundel liederen op afkomstig uit de traditie van het Leger des Heils.

Een moderne Amerikaans variant zijn de 'gospels' (niet te verwarren met de traditionele 'spirituals'), zoals bekend van de Continental Singers.

Deze opwekkingsliederen zijn in de Nederlandse, protestantse traditie nooit 'officieel' in de dienst gebruikt. De teksten houden zich over het algemeen bezig met thema's als het persoonlijke geloof, het ware schuldbesef, boetedoening en bekering. Theologisch gezien bevatten deze liederen vaak opvattingen die niet corresponderen met de verkondiging in de Bergkerk.

5.1.5 De wereldkerk

De laatste jaren wordt kerkmuziek uit de verschillende hoeken van de wereld sterk onder de aandacht gebracht. Er zijn uitgaven verschenen met muziek uit bijvoorbeeld Afrikaanse tradities en uit de Iona Community (Schotland). Al langer bekend zijn de liederen uit Taizé. In het Dienstboek, een proeve (1998) vindt men onder andere kyrie-verzen uit de (Russisch) orthodoxe traditie, gloria-liederen uit Taizé en liederen uit Iona.

In de Bergkerk bestaat een band met de Taizé – traditie, gezien het feit dat hier jarenlang broeders uit Taizé gewoond hebben, die hun dagelijkse gebed in de kapel hielden.

Nog steeds klinken in de dienst van Witte Donderdag liederen uit Taizé. Deze komen over het algemeen het best tot hun recht in een meditatieve sfeer. Te overwegen valt om ze op den duur ook (weer) te gaan gebruiken in het Avondgebed.

5.2 Kerkmuziek in de Eredienst

5.2.1 Uitgangspunten

In de kerk vieren we de bijeenkomst van de gemeente, de ontmoeting met God en met elkaar, en we doen dit in een kader dat liturgie wordt genoemd. Dit woord liturgie, van het Griekse woord dat dienen, dienst betekent, duidt er op dat het gaat om dienst aan God en aan elkaar.

De liturgie zoals we die nu kennen heeft een eeuwenoude structuur, met wortels in de eerste christelijke gemeenten. Deze structuur is het stramien waarbinnen we de keuze van de muziek voor een bepaalde zondag plaatsen.

In een liturgie moeten het woord, de muziek, het beeld en de handeling elkaar versterken. Dit kan gebeuren door voor een vaste stijl te kiezen, door een duidelijke thematiek, en door een inkleuring die per zondag wisselt. Hieruit volgt dat het principe 'voor elk wat wils' niet het uitgangspunt kan zijn voor de muziek in de eredienst. Wel is van belang dat er in de teksten en muziek voor iedereen elementen van herkenbaarheid zitten. (Deze herkenbaarheid kan echter ook gaan ontstaan door consequent een stijl te hanteren.)

In de eredienst valt de kerkmuziek uiteen in de 'vaste' onderdelen, de liederen, de overige vocale muziek door solisten of cantorij, en de instrumentale muziek.

De functie van kerkmuziek is daarmee verschillend:

* de *vaste structuur* van de dienst wordt aangegeven door de vaste onderdelen Kyrie, Gloria, Sanctus en

Benedictus en Agnus Dei

* het openingslied of de eerste psalm sluit aan bij het *karakter van de zondag*

* in de overige liederen klinkt de gemeente als geheel, in *reactie* op Woord en Sacrament

* de vocale muziek door koor of solisten sluit meestal bij de lezingen aan en wil zo het *Woord versterken*,

of een *reflectie* geven op de tekst

* de instrumentale muziek tenslotte, kan een *handeling begeleiden* (zoals tijdens de communie) en kan de

gedachten richten (zoals de muziek die klinkt aan het begin van de dienst of na de verkondiging)

5.2.2 Kerkmuziek in de Bergkerk

Liturgie

De liturgie van de Bergkerk voegt zich naar de orde van dienst van de wereldkerk². Deze is gebaseerd op de klassieke liturgie, bestaande uit de bekende vaste onderdelen. In de Bergkerk wordt deze liturgie gehanteerd met een zekere soepelheid. De commissie Eredienst evalueert van tijd tot tijd de verschillende onderdelen (zowel tekstueel en muzikaal als het functioneren in de praktijk), en stelt zo nodig wijzigingen voor. Enerzijds wordt gestreefd naar herkenbaarheid (niet alles moet 'nieuw' zijn in een dienst) en continuïteit, anderzijds wordt gezocht naar vernieuwing en variatie³. Omdat er voor elke dienst aparte orden van dienst worden gemaakt en uitgereikt is het makkelijk om te variëren met nieuwe teksten en liederen.

Er is een onderscheid tussen de dienst van 9.30 uur en 10.30 uur⁴. In de tweede dienst wordt eenmaal per maand Avondmaal gevierd en in de maanden juni, juli en augustus de 2^e en 4^e zondag van de maand. Op alle zondagen van de maand wordt het Avondmaal in de eerste dienst gevierd. In de eerste dienst ligt de nadruk op Woord en Sacrament, terwijl er in de tweede dienst meer ruimte is voor kinderen en muziek.

² Beleidsplan Bergkerk III, 1

³ Beleidsplan Bergkerk III, 1

⁴ Zie ook Beleidsplan Bergkerk IV, beleidsvoornemens commissie Eredienst

Vaste onderdelen

De vaste onderdelen komen zondag na zondag terug. Muzikaal gezien zijn er meerdere versies van het Gloria bekend. Daarnaast zijn er losse Kyries en Glorialiederen in gebruik.

Voor de toekomst moet er gezocht worden naar nieuwe toonzettingen, opdat de steeds weer terugkerende woorden als nieuw blijven klinken. Daarbij hoeven ook 'zeer nieuwe noten' niet geschuwd te worden. Voorop staat echter de bruikbaarheid, zodat de uitvoering zich niet beperkt tot incidentele momenten. Om Kyrie en Gloria iedere zondag te kunnen zingen, is het nodig dat er versies zijn die ook door de gemeente alleen gezongen kunnen worden. Er wordt bij voorkeur gekeken naar de serie Amsterdamse Katernen, met muziek afkomstig uit de Oude Kerk te Amsterdam. Deze serie bevat veel bruikbaar materiaal voor o.a. de vaste onderdelen. (Teksten van Sytze de Vries, muziek van Willem Vogel en Christiaan Winter) en het nieuwe ordinarium 'Op de Berg' van Andries Govaart en Christiaan Winter.

Kleur van de zondag

Het karakter, de kleur van de zondag moet duidelijk worden en versterkt worden door de liederen. Zeer bepalend daarbij is de eerste psalm, zoals die door het landelijke leesrooster aangegeven wordt. Naast het Geneefs psalter, dat een onmisbaar deel uitmaakt van de protestantse eredienst, en alleen al vanwege de traditie en de kwaliteit gehandhaafd dient te worden, kunnen ook andere vormen van psalmen zingen gekozen worden, zoals onberijmde psalmzettingen uit de rooms - katholieke en anglicaanse traditie. Het aandeel van de gemeente is hierin overigens beperkter.

Overige liederen

Voor één van de belangrijkste muzikale kenmerken van een goed gemeentelied moeten we kijken naar de eerste liederen die Luther maakte en het Geneefs psalter. Voor beide geldt: ze kunnen zonder begeleiding gezongen worden. Een goed gemeentelied heeft een melodie met een ritme dat goed past op de tekst, een duidelijke structuur, een sterke cadans, bij voorkeur de coupletvorm en is goed te onthouden. Een goed gemeentelied heeft geen moeilijke ritmes die met een grote groep niet correct uit te voeren zijn, geen lange rusten of maten stilte waarbij een dirigent nodig is om de inzet aan te geven en geen melodieën met een te grote omvang. (Kenmerken die vooral voorkomen bij liederen van Oomen en Löwenthal en de latere liederen van Huijbers; deze liederen zijn hierdoor eerder geschikt voor koorzang)

Een goed gemeentelied is een lied dat je zonder begeleiding kunt zingen: de begeleiding is dan alleen nodig om gelijk te beginnen en op de goede hoogte en in hetzelfde tempo te blijven zingen: een steuntje in de rug, meer niet.

Het Liedboek vormt nog steeds de belangrijkste bron voor de liederen die in de Bergkerk gezongen worden. Tegelijkertijd moet geconstateerd worden dat op vele geliefde 'oude' melodieën niet zelden gedateerde teksten staan, die door een gelovige van deze tijd nog met moeite of helemaal niet meer gezongen kunnen worden.

De bundels Zingend Geloven en Tussentijds bevatten tal van nieuwe liederen, die bovendien gerelateerd zijn aan het landelijke leesrooster. In de Bergkerk zal daarom in de toekomst nog veel gebruik van deze bundels gemaakt worden. Een extra reden om deze bundels veelvuldig te gebruiken is dat voor een toekomstig nieuw liedboek er zeer waarschijnlijk een keuze uit deze bundels gemaakt zal worden, mede op basis van de ervaringen die men in het land met deze bundels heeft.

Verder is het goed om de blik te richten op de oecumene, en ook over de grens te kijken (met inachtneming van wat hierboven over de vereisten van een goed gemeentelied is gezegd). De RK bundels Gezangen voor Liturgie (NI), Zingt Jubilate (Be) en de Oudkatholieke Gezangbundel (NI) bevatten veel bruikbare liederen.

Overige vocale muziek

Voor wat betreft de motetten en andere koorwerken die in de dienst klinken wordt gestreefd aan te sluiten bij de kleur van het kerkelijk jaar en de lezingen van de zondag, om zo het karakter van de dienst tot uitdrukking te brengen. De koormuziek wordt gezocht uit de rijke, breed-kerkelijke traditie van alle eeuwen, maar zeker ook uit de twintigste eeuw. Het gebruik van vreemde talen wordt niet als een belemmering gezien, ook omdat de vertaling op de orde van dienst vermeld kan worden. Naast het feit dat er in de tradities van over de grens veel composities te vinden zijn die bij de lezingen aansluiten, verleent het kunstzinnige aspect van deze composities een meerwaarde aan de liturgie. Hiermee wordt tevens tegemoet gekomen aan de vraag van cultuurminnende gemeenteleden.⁵

Instrumentale muziek

In de Nederlandse kerken is de gewoonte ontstaan om lege momenten in de dienst, maar ook vóór de dienst, te vullen met muziek. In deze tijd waarin achtergrondmuziek in het dagelijks leven een onontkoombaar kwaad is geworden is het goed om daar in de kerk van af te wijken en zorgvuldig met muziek en stilte om te gaan. Wanneer is muziek gewenst? Wanneer mag het stil worden? Muziek waar doorheen gepraat wordt is nooit een optie, al is het alleen al uit respect voor de musicus en de componist. Dat betekent wel dat de momenten van instrumentale muziek in de eredienst goed geregisseerd moeten worden.

In de Bergkerk klinkt muziek aan het begin van de dienst, na de mededelingen. Aan het eind van de mededelingen wordt om stilte gevraagd, om de dienst geconcentreerd te kunnen beginnen. Verder klinkt er muziek na de verkondiging. Het derde moment is tijdens de communie, en na afloop van de dienst klinkt ook muziek.

In de commissie Eredienst zal regelmatig de werking en uitwerking van deze muzikaal ingevulde momenten geëvalueerd moeten worden, op basis van bovengenoemde uitgangspunten.

De muziek wordt hoofdzakelijk uitgevoerd op orgel, met zo vaak als mogelijk medewerking van andere instrumentalisten en vocalisten. Ook de vleugel kan gebruikt worden.

5.3 Kerkmuziek en jeugd⁶

5.3.1 Uitgangspunten

Het is een goede zaak om kerkmuziek als een eigen, 'bij de kerk passend' genre te zien, zoals verschillende gebieden in onze maatschappij eigen muziek kennen. Dat neemt niet weg dat er ruimte mag zijn om muziek die aansluit bij de belevingswereld van jongeren een plaats te geven in de kerkdienst. Hierbij moet gedacht worden aan diensten, die specifiek mede door jongeren van de Rond de 15- en Rond de 15+ -groepen en de kinderen tot 12 jaar zijn voorbereid.

Het is van belang om zich bij de keuze van de muziek te laten leiden door de teksten. Naast muziek kan hierbij overigens ook gedacht worden aan beelden en teksten. Door nieuwe uitingsvormen kunnen jongeren ook oudere generaties inspireren. Het streven moet zijn om de uitvoering zoveel mogelijk door de jongeren zelf te laten gebeuren.

Kerkmuziek is onderdeel van de kerkelijke 'opvoeding': het bekend maken met de kerkelijke rituelen, gebruiken en dus ook met het genre kerkmuziek. Dit betekent dat ook geprobeerd moet worden jeugd in de uitvoering van de kerkmuziek te betrekken.

Verschillende aspecten die doorslaggevend zijn voor het slagen hiervan:

A. het voorhanden zijnde muzikale talent: de instrumenten die bespeeld worden

⁵ Zie vorig Beleidsplan Bergkerk II, 4

⁶ Doelgroep als omschreven in vorig Beleidsplan Bergkerk II, 6

- B. het leeftijdsaspect (de groep van 6 – 12 is om verschillende redenen makkelijker te enthousiasmeren dan de groep van 13 – 16)
- C. de beschikbaarheid: kinderen sporten ook, hebben hun reguliere muzieklessen en zijn druk met schoolactiviteiten

5.3.2 Instrumentaal

In de Bergkerk zijn veel kinderen die een instrument bespelen. Echter, aspect B en C zijn, net als overall, belangrijke factoren. Dit betekent dat muzikale activiteiten door kinderen en oudere jeugd in de Bergkerk op ad-hoc basis ook in de toekomst de meest voor de hand liggende vorm is. Meespelen (in liederen of vrije stukken) in de diensten op de grote feestdagen is voor de hand liggend, alhoewel de kinderen in die periodes ook druk zijn met andere activiteiten. Daarom valt te overwegen om ook bijvoorbeeld aparte ‘jeugdmuziekdiensten’ door het jaar te organiseren: niet zozeer met muziek speciaal voor de jeugd, als wel met muziek uitgevoerd door de jeugd.

5.3.3 Vocaal

Naast de instrumentale activiteiten kan er ook gekeken worden naar vocale mogelijkheden. Om een kinderkoor / kindercantorij te laten functioneren in de eredienst is er een basis nodig van 10 à 12 kinderen, niet te jong in leeftijd (8 – 12 jaar), die goed kunnen zingen. Dat laatste is vaak minder het geval dan men zou denken: uit onderzoek is gebleken dat helaas het zangonderwijs op scholen laag van niveau is en daarnaast is zingen in onze maatschappij steeds minder vanzelfsprekend. Tegelijkertijd is het starten van een kinderzanggroep ook iets wat helpt deze ontwikkeling te keren. Voor het opstarten van een kinderkoor / -cantorij zal er binnen de financiën van de kerk ruimte moeten zijn om een dirigent aan te stellen. Een voorwaarde is dat deze op een geschikt tijdstip (bijvoorbeeld 45 minuten aan het eind van de middag of vroeg op de avond) de repetities kan leiden.

5.3.4 Lied van de maand

Een terugkerend onderdeel van de dienst is het kinderlied: een lied dat aansluit bij de lezingen van die zondag of het lopende project.

5.4 Kerkmuziek buiten het kader van de reguliere Eredienst

5.4.1 Overige diensten

De Bergkerk streeft naar het in stand houden van een wekelijks avondgebed⁷. In dit avondgebed is gekozen om de psalmen in onberijmde vorm, alternatim (om en om) te zingen. Daarnaast klinkt er, na een (lang) moment van stilte, ‘Musica pro Deo’. Er is een bundel met avondliederen en er wordt gebruik gemaakt van de onberijmde Psalmen in de bundel ‘Voor de liefste een lofzang’.

In uitvaart- en trouwdiensten wordt in principe niet afgeweken van de uitgangspunten voor de kerkmuziek zoals geformuleerd in hoofdstuk 2. Er worden weinig of geen ‘nieuwe’ liederen gezongen, afhankelijk van het aantal te verwachten gasten van buitenaf en aantal Bergkerkers of eventuele (incidentele) medewerking van de cantorij. Verzoekliederen worden door de predikant ‘gewogen’ in de voorbereiding van de dienst met de familie. De (t)rouwdienst is een afspiegeling van de ‘normale’ zondagsdienst, waarbij het eigene van de liturgie en stijl van de Bergkerk herkenbaar is. Wel is er veel ruimte in de keuze van de muziek bij binnenkomst en weggaan (dus buiten de eigenlijke liturgie): deze wordt uit principe zo min mogelijk van CD gedraaid (binnen de Eredienst hoort immers levende muziek) maar op het orgel gespeeld. Door de verantwoordelijkheid ook bij de organist te leggen (‘als het speelbaar is op orgel’) kan ook nog een zekere schifting bereikt worden.

⁷ Zie vorig Beleidsplan Bergkerk II, 3 en III, 1

5.4.2 Educatie⁸

Kerkmuziek moet je leren: deze specifieke muziek leren kennen gaat verder dan het 'psalmversje leren' zoals dat vroeger op school gebeurde. Naast de liturgische rol die de liederen vervullen, plaatsen de liederen de gemeente ook in de traditie van de kerk der eeuwen: in de protestantse traditie gaat het daarbij om zo'n 500 jaar kerkmuziek. Door het vele zingen en het horen van de daaraan gerelateerde koraalbewerkingen raakt men vertrouwd met de melodieën die tot de klassiekers van de kerk zijn gaan behoren.

Daarnaast is het kerklied en kerkmuziek ook iets wat zich nog steeds vernieuwt. De gemeente zal ook bekend en vertrouwd moeten raken met nieuwe ontwikkelingen, omdat de kerk én de kerkmuziek niet alleen iets van vroeger is.

Er zal daarom regelmatig op thema-avonden aandacht besteed moeten worden aan verschillende aspecten van de kerkmuziek, bij voorkeur geplaatst in een groter perspectief (wereldkerk, in de geschiedenis, sociaal – cultureel en kunsthistorisch).

Naast activiteiten gericht op de eigen gemeente is het ook goed als de Bergkerk regionaal, en wellicht ook landelijk, zich profileert met kerk muzikale, educatieve activiteiten. Met het oog op de regio valt te denken aan kerkmuziekmiddagen waarop kerkmuziekrepertoire (voor een bepaalde periode, voor een bepaalde gelegenheid) gezongen en gespeeld wordt, gericht op cantors, organisten, predikanten, cantorijleden en geïnteresseerde gemeenteleden uit Amersfoort en de omgeving.

5.5 Toekomst van Kerkmuziek in de Bergkerk 2011 – 2015

De situatie voor een optimale uitvoering van de kerkmuziek is op het moment zeer goed.

De bestaande arbeidsplaats voor de cantor-organist, geassisteerd door een tweede organist, voldoet. De bezetting en de kwaliteit van de cantorij voldoet: het streven moet zijn om 2 maal per maand in een dienst te zingen, naast de hoogtijdagen.⁹ Daarnaast valt te denken aan extra activiteiten: in plaats van concertactiviteiten (1 concert per jaar was tot nu toe gebruikelijk) kan er ook een rol toebedacht worden in nieuw te organiseren kerkmuziekmiddagen. Ook kan er vaker aan gastactiviteiten meegewerkt worden, zoals in de vespers in de St. Joriskerk.

Voor het optimaal functioneren van de cantorij en de cantor is het noodzakelijk dat er een vaste tweede organist is. Deze begeleidt de gemeente in de wisselzang, speelt begeleidingen van koorwerken, en speelt de dienst van 9.30 uur als de cantorij repeteert voor de 10.30 dienst.

De huidige verhouding tussen predikant en cantor is ook zeer goed: de predikant heeft kennis van zaken voor wat betreft de keuze van gemeenteliederen, de rol van cantor hierin beperkt zich tot het doen van suggesties of aanvullingen. Ook werkt de predikant in voldoende mate vooruit zodat de cantor genoeg tijd heeft om een goede planning te maken en nieuw repertoire voor de cantorij uit te zoeken. Naar gastpredikanten toe is de rol van de cantor ook duidelijk: in de meeste gevallen wordt vooraf telefonisch overleg gevoerd over de zingbaarheid van de liederen en dergelijke.

Het is van belang dat toekomstige predikanten ook enige kennis van zaken hebben met betrekking tot kerkmuziek en met name bereid zijn vooruit te werken, zodat een goede planning mogelijk blijft.

De uiteindelijke muzikale invulling van de dienst valt geheel onder verantwoording van de cantor-organist, ook voor wat betreft de zondagen dat deze geen dienst heeft. Naast het regelmatige rechtstreekse contact met de predikant wordt de kerkmusicus via de commissie Eredienst ook op de hoogte gehouden en informeert deze betrokkenen over de gemaakte keuzes. De kerkmusicus heeft,

⁸ Doelgroep omschreven in vorig Beleidsplan Bergkerk II, 2

⁹ Zie ook het vorig Beleidsplan Bergkerk IV, commissie Eredienst

als beroepsmusicus met een 1^e graad bevoegdheid, de kennis en kunde om verantwoorde muzikale keuzes te maken voor de eredienst in de Bergkerk, en is hier de eerstverantwoordelijke voor. Hij of zij draagt er zorg voor dat de in dit beleidsplan genoemde lijn op een inspirerende wijze voortgezet wordt.

Gezien het belang dat in de Bergkerk gegeven wordt aan een zorgvuldig vormgegeven en inspirerende liturgie, waarbij kwaliteit en kunstzinnig gehalte van belang zijn, is het nodig om in de toekomst te blijven werken met beroepsmusici.

5.5.1 Voorwaarden en voorzieningen

Functies

De Bergkerk beschikt over de erkenning voor een vaste formatieplaats voor cantor-organist op functieniveau I. De functie wordt uitgeoefend door een cantor-organist met een aanstelling voor onbepaalde tijd. De formele werkgever is de Hervormde Gemeente Amersfoort, de aanstelling is gekoppeld aan de wijkgemeente Bergkerk.

Functieomschrijving

De cantor-organist beschikt over een bevoegdheidsverklaring I. De cantor-organist is belast met:

- het spelen tijdens kerkdiensten volgens het rooster; het verzorgen van twee kerkdiensten op de zondagen, de diensten in de Stille Week, diensten op kerkelijke feestdagen, met inbegrip van nachtdiensten.
- het spelen tijdens huwelijks- en uitvaartdiensten.
- het leiding geven aan het totaal van muzikale activiteiten in de Bergkerk, waaronder het verzorgen van de directie en repetities van de vocale cantorij, het leiden van adhoc ensembles en het werken met solisten.
- de verantwoordelijkheid voor het in goede staat houden van de orgels (in kerkzaal en kapel) en de vleugel, alsmede overige instrumenten die eigendom zijn van de Bergkerk. Dit binnen geldende financiële kaders en onder eindverantwoordelijkheid van het College van Kerkvoogden.

Vervangend organist

Jaarlijks zijn er rond de 20 diensten op zondag om 10.30 uur met de cantorij. Tijdens deze diensten dirigeert de cantor-organist de cantorij en kan deze dus niet gelijktijdig het orgel bespelen. Sinds september 2002 is er een tweede organist gevonden die tijdens deze diensten het orgel bespeelt. Betreffende organist functioneert op het niveau van bevoegdheidsverklaring II.

De vervangend organist wordt vergoed op declaratiebasis. De kosten worden gedragen door de wijkkas (2/3) en Stichting Cantorij Bergkerk (1/3).

De vervangend organist vervangt enkele malen per jaar de cantor-organist tijdens de reguliere diensten.

Er zal gezocht moeten worden naar een goede financiële basis zodat in de toekomst de betaling van een tweede organist gegarandeerd kan worden. Voor het goed functioneren van de cantorij is een tweede organist op het niveau van bevoegdheidsverklaring II onontbeerlijk.

5.5.2 Organisatie en Uitvoering

Commissie Eredienst

De wijkkerkenraad Bergkerk fungeert als bestuur van de wijkgemeente Bergkerk. Onder de kerkenraad zijn verschillende werkvelden actief. Een van deze werkvelden is de commissie Eredienst. De commissie Eredienst bestaat uit ouderling en diaken Eredienst (namens kerkenraad), predikant, cantor-organist en de tweede organist (als beroepskrachten) en vertegenwoordigers van aan de Eredienst gerelateerde commissies.

De commissie Eredienst heeft tot taak de uitvoering van de Eredienst in de Bergkerk voor te bereiden en te coördineren. Dit in overeenstemming met identiteit en beleidsdoelen van de Bergkerk.

Relatie cantor-organist / cantorij

De cantor-organist is verantwoordelijk voor de directie van de cantorij. In de structuur van de Bergkerk is de relatie van de cantor-organist met de cantorij niet geformaliseerd. Er functioneert geen bestuur of muziekcommissie. In de samenwerking tussen cantor-organist en cantorij moet in het informele overleg ruimte gevonden worden voor informatie-overdracht en eventueel overleg over het repertoire.

Ook is er geen formele relatie tussen de Stichting Cantorij Bergkerk (die het functioneren van de cantorij financieel ondersteunt) en de cantor-organist, die immers in dienst is van de Hervormde Gemeente Amersfoort.

Voor het formaliseren van de relatie tussen cantor en cantorij is in 2002 gekozen voor de volgende oplossing:

Tijdens het jaarlijkse functioneringsgesprek van de ouderling-kerkvoogd personeelszaken met de cantor-organist neemt een vertegenwoordiger van de Stichting Cantorij Bergkerk (tevens lid cantorij) als adviseur aan het gesprek deel, als de rol van de cantor aan de orde is. De ouderling-kerkvoogd personeelszaken is zowel voor cantor als cantorij aanspreekpunt en kan waar nodig initiatief nemen voor overleg.

Christa Hijink / Commissie Eredienst (I)

Lukas Heijs / Kerkvoogdij Bergkerk (II en III)

Opnieuw vastgesteld en aangepast oktober 2011, door Corry Monaster commissie eredienst en Irene van 't Eind, kerkrentmeester personeelszaken

6 Beleidsplan Jeugd en Jongeren

6.1 Beleidsplan Westhill

Vanuit de wijkkerkenraad is het verzoek gekomen om een beleidsplan op te stellen voor de Westhill, gebaseerd op het conceptbeleidsplan van de Bergkerk.

We hebben met onze critical friend Bas van 't Eind twee avonden met elkaar gesproken over onze inspiratiebron en wat we willen bereiken.

6.1.1 Onze inspiratiebron:

- het geloof is er altijd, het is je wortel en geeft houvast.
- we beleven de band met God samen maar ook alleen.

- we vinden inspiratie en herkenning bij elkaar.
- we ervaren dat het goed en positief is om samen met de kinderen bezig te zijn en we beleven er veel plezier aan.
- iedereen heeft zijn eigen invulling en tegelijkertijd beleven we veel overeenstemmingen.
- we ervaren rust en vrede in de kerkdiensten en in het samen het geloof beleven.
- soms is God ver weg, soms heel dichtbij, maar altijd zijn we verbonden en worden we dichter bijgetrokken.
- van taal naar voelen en ervaren.
- God de trooster én uitdager, onvoorwaardelijke liefde.

6.1.2 Wat wil de Westhill bereiken

- Doorgeven van verhalen en tradities: verbondenheid tussen generaties, vertellen/overdragen van oude bekende Bijbelverhalen, rituelen, verbondenheid. In gesprek gaan met elkaar. Ontwikkelen van eigen interesse bij de kinderen.
- Gods liefde voelen, gedragen weten, hier blij van worden
- Structuur bieden met ruimte voor eigenheid.
- Respect en veiligheid ervaren: jezelf durven zijn, 'ik' mag er zijn, met elkaar mag je er zijn in een sfeer van liefde en aandacht.
- Plezier hebben, het mag leuk zijn, feest.
- Praktisch met geloof om gaan. Een basis voor je verdere leven.
- Diepere laag van het geloof vinden, zoektocht naar ervaringen, gedragen voelen door het geloof
- Nieuwsgierigheid wekken, zowel van binnen naar buiten als van buiten naar binnen.
- Zoektocht naar God.

6.1.3 Hoe maak je deze punten praktisch:

We geven deze doelstellingen een praktische vertaling door:

- Doorgeven van verhalen: thuis voorbereiden van een verhaal en dit gaan vertellen, naspelen, uitbeelden, zingen, voorlezen, schilderen, tekenen, plakken, knippen, met (gezelschaps)spelletjes en eventueel videomateriaal.
- Doorgeven van rituelen: meenemen van het licht, leren van het Onze Vader, uitleg van dopen en avondmaal, herkennen en meezingen van bekende liederen (vb Gloria).

- Liturgie, (aansluiten bij) kleuren in de kerk, waarom wordt welke kleur in de kerk gebruikt. Rituelen vormen een basis, geven veiligheid en houvast en zijn vertrouwd.
- Dichterbij halen van rituelen/verhalen (vb. het weggeven van Palmpasen stokken aan mensen in de kerk die het nodig zouden kunnen hebben).
- Ervaren van het geloof: oefenen, naspelen (bijv. doop en avondmaal), kant van de dominee laten ervaren (wat doet de predikant precies in de kerk), kinderen in plaats van diakenen met collectezakken laten rondgaan, kinderen bij de kerkenraad mee laten kijken, kinderen met de koster mee laten lopen, kloosterbezoek met de kinderen, reflecteren op de verhalen (kinderen in laten leven in Bijbelse figuren, tip: het boek 'Het hoogste Woord'), verhalen door andere mensen laten vertellen (vb. door oudere mensen in de kerk, mensen in de kerk met bijzondere projecten en ervaringen).
- Respect en veiligheid: aandacht verdelen, tijd nemen voor het uitwerken van opdrachten, laten merken dat iedere mening van belang is/iedereen willen horen, rust inbouwen (tijd geven om na te denken), verbondenheid met elkaar zoeken in een gesprek, ,kwetsbaar op durven stellen. Zowel individuele als groepsaandacht (verjaardagskaart).
- Het bieden van een vaste structuur in de Westhil-bijeenkomst geeft veiligheid. Binnen deze structuur ruimte bieden voor het invullen van ieders eigen Westhil-bijeenkomst. Uitstralen van sfeer van liefde binnen een Westhil-bijeenkomst, ook aandacht voor kinderen die incidenteel in de dienst aanwezig zijn, opzoeken van nieuwe ouders na de kerkdienst. Om kinderen allemaal te bereiken en ze geen druk te laten voelen wordt iedereendoor de leiding gemaïld om ze op de hoogte te brengen van diensten en (paas en kerst)spelen. Bij nieuwe kinderen worden actief gegevens verzameld.
- Voorbeelden van activiteiten van binnen naar buiten: Kinderen betrekken bij diaconale acties en doelen (vb. per 3 maanden een goed doel opnemen en hier de verhalen en collectes op aanpassen, kinderen in contact laten komen met vb. daklozen). Bezoek aan Bijbels museum.
- Voorbeelden van activiteiten van buiten naar binnen: Vriendendag (vriendjes uitnodigen om mee te komen naar de Bergkerken de Westhill).

Om scherp te blijven nemen we ons het volgende voor:

- aandacht gaan besteden aan rituelen: met leiding opnieuw verdiepen in bestaande rituelen
- per jaar aantal vaste bijeenkomsten om met elkaar te praten over beleidsplan.

6.2 Beleidsplan Rond de 15

6.2.1 Onze inspiratiebron.

Rond de 15 herkent zich en sluit zich aan bij de inspiratiebron zoals genoemd bij het beleidsplan van de Westhill (5.1.1)

6.2.2 Bijeenkomsten

Jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot 18 hebben hun eigen club: 'Rond de 15'. Eén keer per twee weken is op zondagmorgen om 10:30 uur een bijeenkomst in de Bergherberg of de kelder.

De jongeren werken met projecten en thema's die gezamenlijk worden uitgekozen. Tijdens de bijeenkomsten wordt volop gediscussieerd en is er ruimte voor creativiteit en muziek. Ook komt 'Rond de 15' in de kerk om de afsluiting van een thema te delen met de Gemeente. Deze diensten worden samen met ds. Jan van Baardwijk voorbereid.

Rond de 15 is een groep waar iedereen zichzelf kan zijn en waar een goede sfeer belangrijk is. Daarom zijn er naast de bijeenkomsten op zondag ook soms uitstapjes naar bijv. musea of bezienswaardigheden. Ook worden leuke activiteiten georganiseerd zoals zeilen of fietsen bij de start en de afsluiting van het jaar.

6.2.3 Dubbel Denken

'Rond de 15' is in 2010/11 gestart met een bezoek aan de dakloze opvang en de voedselbank. In april 2011 hebben onze jongeren geholpen met het samenstellen van de pakketten.

De medewerkers waren blij met de hulp van de enthousiaste en leergierige jongeren.

Ook in 2012 gaan de jongeren weer helpen bij de voedselbank.

6.2.4 Kerkdienst

De leiding van Rond de 15 vraagt zich af hoe de kerkdiensten aantrekkelijk gemaakt kunnen worden voor onze jongeren. Op de zondagen dat geen bijeenkomst van 'Rond de 15' is, gaan een aantal jongeren met hun ouders naar de kerkdienst. Zij vinden deze dienst niet altijd een succesvolle ervaring. Te lang, te saai zijn zo wat uitspraken. Graag wil de leiding met de wijkkerkenraad in gesprek om hier met elkaar over van gedachte te wisselen om zo samen met acties te komen die de kerkdienst wel aantrekkelijk maakt voor de jongeren. Dit gesprek zal in 2012 plaatsvinden.

6.3 Beleidsplan Basis catechese

Voor kinderen uit de groepen 6, 7 en 8 en jongeren uit de 1e en 2e klas van de middelbare school is er basiscatechese. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen kinderen op een speelse en creatieve manier nieuwe dingen ontdekken op het gebied van kerk, kerkdienst, Bijbel en geloof. De opbouw van de basiscatechese is als volgt:

- De kinderen van de lagere school krijgen, verdeeld in twee leeftijdscategorieën, twee catecheseblokken aangeboden. In totaal volgt een kind 24 lessen, verdeeld over twee jaar. Aan de kinderen van de middelbare school wordt een eigen programma aangeboden.
- Er wordt gezamenlijk gegeten en daarna komen in de verschillende groepen allerlei onderwerpen aan bod zoals 'wat doet de dominee', 'wat is de doop', 'wat gebeurt er tijdens het avondmaal' en 'wat is de betekenis van al die kerkelijke feestdagen'.
- Aan de hand van Bijbelverhalen worden thema's als vertrouwen, liefde en jaloezie behandeld. Dat gebeurt op verschillende manieren: er wordt gelezen, gespeeld, geknutseld, en soms is er zelfs toneel.
- Op Witte Donderdag vieren de kinderen samen met hun ouders de Seidermaaltijd.

De basiscatechese is niet alleen bedoeld voor de kinderen uit de Bergkerk, maar ook voor vriendjes, vriendinnetjes en andere kinderen die niet tot de Bergkerkgemeenschap horen. Het aanbod van de onderwerpen van de catechese wordt aangepast aan de voorkennis die de kinderen hebben

7 Beleidsplan Diaconie

"dubbel denkend de mens in beweging brengen"

Diakenen: Joke van der Hooft, Nel van Dijk, Peter Bennink, Gerda van den Berg, Annemarie van den Biezenbos en Bas van 't Eind

Critical Friend: Jan Bosman

7.1 Inleiding

De kerkenraad van de Bergkerk heeft in de zomer van 2009 een nieuw beleidsplan opgesteld. Trefwoorden die leidend zijn voor dit beleidsplan zijn *ontmoeting, verbinding en ruimte*. Dit nieuwe beleidsplan voor de Bergkerk is leidend geweest voor de diaconie bij het opstellen van haar beleidsplan voor de komende drie jaren.

We hebben het schrijven van het beleidsplan aangegrepen als een mooie kans om met elkaar (alle diakenen) samen op zoek te gaan naar de Bron die voor onszelf zo onmisbaar is bij het gemotiveerd en geïnspireerd vervullen van onze taken. Dienen als diaken blijkt voor ons allen een onverwacht bron van ontvangen te zijn geworden.

Omdat het *Waarom* voor ons het belangrijkste is en het *Wat* daar logisch uit voortkomt, is het *Hoe* voor nu minder belangrijk. De Bron en de visie zijn voor ons het *Waarom*.

We hebben in dit beleidsplan vooral getracht om onze visie te verwoorden. Het beleidsplan van de Bergkerk bleek een heel goed startpunt te zijn voor die visie. De visie zien we als een vertaling hoe wij onze taak zien. De praktijk leert dat we telkens geconfronteerd worden met verzoeken en initiatieven van buiten af waar we een gefundeerd antwoord op moeten geven. Omdat onze beschikbare menskracht en middelen beperkt zijn en we niet elke keer het wiel willen uitvinden, hebben we een leidraad nodig in het beoordelen van deze verzoeken: past het wel of niet in ons beleid en kunnen we daar tijd voor vrij maken. Die leidraad hopen we in de visie te vinden.

7.2 Onze Bron

Om ons bewust te worden van onze Bron hebben het schilderij op de voorpagina, de voetwassing van Christus door Maria Magdalena, op ons in laten werken. Hoe kijken we naar dit schilderij, wat betekent deze voetwassing door deze vrouw? Wat doet dit tafereel met ons? Herkennen we ons in deze handeling? Wat zien we verder? Is er een relatie met de diaken? Herkennen we die of is dit toch ver weg van ons? We willen dienen, maar wat is dat, wat betekent dat voor ons zelf?

Veel vragen. Hierop hebben we de volgende woorden/gedachten opgeschreven die dicht bij onszelf staan:

- In dienst van de gemeente zijn, functioneren
- Liefde voor elkaar & liefde voor de gemeente
- Onbaatzuchtig en onvoorwaardelijk iets voor een ander doen
- Geven is ontvangen en omgekeerd
- Geven en ontvangen is intiem
- Ontvangen is moeilijk(er) dan geven
- Intentie van geven -> om jaloers op te worden
- Toekijkers – er is afstand – zij maken geen deel uit van het geven
- Geven vanuit superieur gevoel of juist dienen vanuit nederigheid en liefde
- De tegenstelling tussen dienaar en bediende: bediende is een beroep, dienaar zijn niet

We hebben gezocht naar de bepalende elementen van het diaken zijn. Er zijn veel persoonlijke inzichten, ervaringen, drijfveren naar voren gekomen. Die laten zich goed zien in de onderstaande woorden:

- Zegen krijgen voor werk in de gemeente is verantwoordelijkheid krijgen en accepteren.
- Gemeente is gericht op jou en de mensen geven ons vertrouwen.
- Je wordt gedragen door gemeente en de gemeenteleden geven terug en dat verrast.
- Diaken wordt geleid door aanbod, dat wat mensen aanbrengen. Dat vraagt om open staan voor de Ander. Onvoorwaardelijk.
- Taken doen is wikken en wegen, 'onzekere' stappen nemen, aarzelen of je 'toegerust' bent en toch in vertrouwen verder gaan.
- Bewust omgaan met persoonlijke (voor)oordelen.
- Vooroordeel naast je leggen om te kunnen zoeken naar de mens.
- Zelfinzicht laten groeien en vertalen naar ander gedrag.
- Met onverhuld gelaat het licht weerkaatsen.
- Fouten maken niet erg, hoe er mee om te gaan.
- Zet je in met hart en ziel maar verwaarloos de Bron niet.

We ervaren allemaal dat het diaken zijn ons geloof verdiept en dat God dichterbij komt als wij hem naderen. En ook al doen we het niet voor onszelf, we ontvangen meer terug dan we geven. We zijn allen dankbaar deze rol te mogen oppakken en te vormen naar wat bij ieder van ons individueel past. We leren en groeien elke dag. Onze weg zoekend in leven naar de uitspraak van Gabòr Hevenesì: "Vertrouw zo op God alsof het resultaat van je werk van jou en niet van God afhangt en zet je zo in alsof niets door jou maar alles door God tot stand gebracht zal worden".

7.3 Visie van de diaconie

De diaconie wil een leidende en stimulerende rol spelen in het opbouwen van een diaconale gemeente. Een diaconale gemeente zien we als een gemeente waarin delen een belangrijke plaats inneemt, zowel in de Eredienst als in de uitdagingen van de dagelijkse praktijk. We zien het als onze belangrijkste rol om mensen in beweging te brengen en te inspireren.

Daarin wil zij anderen bewust maken van de noodzaak om te delen en hen daarin te steunen en te stimuleren. We willen de ander laten ervaren dat delen ook (vaak onverwacht en ongevraagd) veel oplevert. De diaconie wil daarom zoveel mogelijk mensen betrekken bij het diaconale werk. En wel zo laagdrempelig mogelijk. Wij komen met de ideeën bij de mensen, wij nemen de organisatie op ons, brengen de mensen bij elkaar, en helpen hen bij de uitvoering. Zo hebben we met de kleine groep diakenen de grootste impact. Kortom, in volgorde van belangrijkheid, we:

1. Ondersteunen het beleven: vooral door onze rol bij het delen van het Brood en de Wijn bij de avondmaalsviering. Daarbij richten we ons op de beleving van de ander in de Eredienst. We zijn daarbij zorgvuldig en invoelend.
2. Organiseren, bijvoorbeeld door mensen bij elkaar brengen en betrokkenheid oproepen, veelal voor praktische acties.
3. Doen, bijvoorbeeld door eigen acties en aansluiten bij bestaande acties.

We willen de diaconie zichtbaarder en toegankelijker maken. Als er iets op ons pad komt en het zet *mensen in beweging* dan past het bij ons als diaconie! Maar we moeten het wel kunnen en aankunnen. Wij zijn ons bewust van de beperking van onze kleine groep en we hebben desondanks de ambities veel te betekenen in de gemeente. Dat alleen al vraagt om een actief betrekken van de andere Bergkerkgangers, zowel de actieve als de incidentele.

We richten ons vanuit ontmoeting, verbinding en ruimte op de volgende cirkels:

1. Actieve leden en kerkbezoekers
2. Incidentele kerkbezoekers
3. Geïnteresseerden uit de omgeving

In die cirkels denken we in drie richtingen:

1. van binnen naar buiten: mensen buiten de kerk in beweging brengen
2. van buiten naar binnen: ons laten inspireren door wat er buiten de kerk gebeurt
3. van binnen naar binnen: elkaar inspireren en ondersteunen

Samenvattend houdt visie in dat de diaconie

1. vlekkeloos haar rol wil vervullen in de Eredienst
2. actief hulp wil geven waar hulp nodig is en daarvoor het aanspreekpunt, de vertrouwenspersoon en de vraagbaak wil zijn. De diaconie signaleert behoefte en organiseert de hulp in praktische zin.
3. streeft naar laagdrempeligheid om zoveel mogelijk mensen te kunnen bereiken.
4. bij gemeenteleden het diaconale bewustzijn en betrokkenheid vergroten.

7.4 Concrete plannen voor de komende jaren

In de drie cirkels zien we de volgende concrete taken voor ons weggelegd:

1. Actieve leden

1.1. Van *binnen naar binnen*:

- delen van brood en wijn aan de tafel van de Heer
- de inzameling van de gaven.
- de voorbeden
- toelichting geven over het doel van de collectes.
- we willen mensen bewust maken door acties (liefst laagdrempelig)
- Een nieuwsbrief om te informeren over activiteiten, collectes, acties of wat in diaconale zin waardevol is voor de gemeente om te weten te komen.

1.2. Van *binnen naar buiten* (deels ook van buiten naar binnen):

- kerstpakketten delen
- vakantiegeld delen
- migranten maaltijd,
- zichtbaar zijn bij Spel en Spul,
- het diaconaal project voor jongeren van rond de 15,
- samenwerking met andere kerken om ideeën uit te wisselen en bij acties.
- Vragen aan de gemeenteleden om deze nieuwsbrief ook “bij de burens”, dus in de directe omgeving van hun woning (onafhankelijk waar zij precies in Amersfoort wonen) te verspreiden, waardoor er zich bij de gemeenteleden ook een groter diaconaal bewustzijn ontwikkelt.

1.3. En van *buiten naar binnen*:

- aandacht voor dag van de mantelzorg,
- de dag van de dialoog,
- de diaconale dag,
- kledingacties etc.
- mensen vragen naar collectiedoelen, vragen stille armoede te helpen opsporen, namen van hulpbehoevenden.

2. Incidentele deelnemers

2.1. Van *binnen naar buiten*

- PR activiteiten van en deelname aan activiteiten van Vorming en Toerusting
- uitdelen van de Nieuwsbrief die “bij de burens” wordt bezorgd om te informeren over acties en activiteiten binnen en buiten de kerk
- in die nieuwsbrief ook vragen om hulp om stille armoede op te sporen en ons te helpen om daar wat aan te doen in het kader van de acties van Kerstpakketten en Vakantiegeld delen.
- wegen proberen te vinden om hen te bereiken en te motiveren om aan specifieke acties mee te doen.

3. Geïnteresseerden uit de omgeving

3.1. Van *binnen naar buiten*

- PR activiteiten van en deelname aan activiteiten van Vorming en Toerusting
- uitdelen van een nieuwsbrief om rond te delen in de directe omgeving: informeren over acties binnen en buiten de kerk

3.2. Van buiten naar binnen

- Openstaan voor hulpvragen van buitenaf die ons bewust kunnen maken van waar wij elkaar kunnen steunen en helpen.

Samenvattend: De diaconie wil zorgen dat hulp gegeven wordt waar hulp nodig is en daarbij streven we naar laagdrempeligheid om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Daarnaast willen we bij gemeenteleden het diaconale bewustzijn en betrokkenheid vergroten.

8 Beleidsplan Pastorale werkgroepen

De pastorale structuur van de Bergkerk is aan het begin van 2009 ingrijpend veranderd. In de huidige opzet kan er meer ‘gaven gericht’ gewerkt worden. Er is ook meer duidelijkheid door de vier werkgroepen, die elk een onderdeel van het pastorale werk invullen. De coördinator pastoraat is aanspreekpunt voor gemeenteleden en heeft een rol in de afstemming van de verschillende werkgroepen.

1. De werkgroep ‘**welkom**’ richt zich op kennismakingsbezoeken aan nieuwe mensen in de Bergkerk.
2. De werkgroep ‘**omzien naar elkaar**’ richt zich op het onderhouden van de verschillende contactnetwerken van gemeenteleden.
3. De werkgroep ‘**groothuisbezoek**’ organiseert jaarlijks groothuisbezoek bijeenkomsten.
4. De werkgroep ‘**pastorale zorg**’ richt zich op pastoraal bezoekwerk n.a.v. een signaal of vraag.

8.1 Welkom

Beleidsplan vastgesteld op donderdagavond 18 augustus 2011

Coördinator: Saakje Kroes

Critical Friend: Mieke Verstraate.

8.1.1 Inleiding

Om oud en wijd als licht te zijn
Om lippen water dorst te zijn
Om alles en om niets te zijn
Gaat iemand tot de ander
Naar verten die niemand weet
Door vuur dat Mensen samensmeedt
Om leven in Lief en Leed gaan Mensen tot
elkander

Huub Oosterhuis.

Sinds jaar en dag worden er vanuit de Bergkerk nieuw ingekomenen bezocht en welkom geheten.

De werkgroep Welkom maakt onderdeel uit van de Pastorale Zorg en bestaat sinds 2008.

8.1.2 Huidige situatie:

1. De leden van de werkgroep bezoeken de nieuw ingekomenen, heten welkom en geven informatie over de Bergkerkgemeente en andere wijkgemeentes.

2. Eenmaal per jaar is er een moment van welkom na de dienst. Nieuw ingekomenen worden hiervoor uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst wordt informatie gegeven door Predikant en leden van de werkgroep Welkom en is er tijdens een lunch ruimte voor nadere kennismaking en ontmoeting.

Naar aanleiding van de vraag uit de Kerkenraad een beleidsplan op te stellen vanuit de visie dubbel denken en tevens naar aanleiding van het ontvangen document van de AK Instructie bezoek nieuw ingekomenen, is er binnen de werkgroep welkom in februari discussie op gang gekomen over doel en werkwijze van de Werkgroep Welkom.

We ontdekten dat onze werkwijze goed aansluit bij de instructie van de AK, maar weinig effectief is. We constateren dat er vanuit de nieuwe wijkbewoners weinig animo is voor deze gesprekken.

Met regelmaat heeft dit te maken gehad met het foutief doorgeven van adressen vanuit het kerkelijk bureau, maar ook door invoering van een geheel nieuwe manier van administreren. Voor de werkgroepleden is dit niet inspirerend en motiverend geweest. Tijdens de vergadering in februari hebben we ons gericht op de vraag wat wij zien als een wenselijke werkwijze.

Naar aanleiding van deze vraag ontstonden er nieuwe ideeën die bij de activiteiten verder in het beleidsplan aan de orde zullen komen. Op de bezinningsavond hebben we ons meer verdiept in wat ons motiveert en inspireert en wat onze visie is op de toekomst met als uitgangspunt het dubbel denken.

Als belangrijkste kernbegrippen zijn genoemd:

- Een zichtbare Gemeente willen zijn.
- Het waardevolle van de Bergkerk willen laten zien.
- Ontmoeting en verbinding willen bewerkstelligen.
- Er voor willen staan.
- Wederzijdse inspiratie ervaren.
- Laten zien we zijn maar ook ruimte geven

8.1.3 Visie

Het woord welkom staat centraal in het werk van de werkgroep.

Als werkgroep willen we er aan bijdragen een zichtbare en uitnodigende Gemeente te zijn. Op meerdere wijzen kan dit uitgewerkt worden. Van binnen naar buiten door nieuw ingekomenen te bezoeken en welkom te heten, maar ook andersom door zichtbaar te maken waar we als Bergkerk voor willen staan. Ontmoeting en verbinding maar ook ruimte zodat nieuwe ingekomenen een eigen plek kunnen vinden binnen de Bergkerk en zich welkom weten in onze gemeenschap.

8.1.4 De werkgroep wil hiervoor de komende jaren de volgende activiteiten ontwikkelen.

- Het uitnodigend maken van de hal: laat hier zien wie wij zijn en wat wij doen. Dit kan aan de hand van foto's van activiteiten die plaats hebben gevonden.
- Het plaatsen van een welkomstzuil (plek) in de hal met informatie over de Bergkerk.
- Een aantal welkomstmappen moeten elke zondag in de kerk voor het grijpen liggen (liefst goed in het zicht).
- Elke zondag iemand aanspreekpunt laten zijn zoals eerder voorgesteld. Voorstel om dit tot taak van de tweede ouderling te maken.
- Kinderen betrekken bij het welkom heten voor de dienst/kinderen op het grasveld buiten laten spelen voor aanvang van de dienst.
- Bezoekwerk continueren, maar zorgvuldiger kijken naar de te bezoeken adressen.
- Moment van welkom in combinatie met een lunch na de dienst continueren. Twee maal per jaar. Dit moment voor iedereen toegankelijk laten zijn Niet alleen voor nieuw ingekomenen .
- Gemeente zondag met gezamenlijke maaltijd organiseren eventueel met speciale aandacht voor nieuw ingekomenen.
- Jongeren betrekken bij contact met nieuw ingekomen jongeren (studenten).

8.1.5 Tot Slot

“Bij je naam genoemd worden”.

Aandachtspunt ter discussie voor Kerkenraad en Gemeente:

Tijdens onze bezinningsavond was het opvallend, dat we bij onszelf ontdekten, dat we veel Gemeenteleden niet bij naam kennen. Is het nodig hier iets aan te veranderen, en zo ja wat voor ideeën en mogelijkheden zijn er om dit concreet te maken.

8.2 Omzien naar elkaar

Vastgesteld in januari 2011 volgend op een bezinningsdag op 27 november 2010.

Riet Roos - coördinator

Nienke Wagenaar - coördinator

Annemarie Lodder - critical friend

8.2.1 Inleiding

Na de zomer van 2010 is door de kerkenraad van de Bergkerk besloten dat elk werkveld, op basis van “Dubbel denken” (het beleidsplan van de Bergkerk voor de periode 2009-2014), haar eigen beleidsplan / activiteitenplan opstelt voor de periode tot 2014. Elk werkveld is hierbij ondersteund door een vertegenwoordiger van de kerkenraad. Deze persoon wordt de ‘critical friend’ genoemd.

Voor de werkgroep “Omzien naar elkaar” betekende dit dat er een bijeenkomst is georganiseerd op zaterdag 27 november 2010. Op deze dag is er met zoveel mogelijk leden van de werkgroep stilgestaan bij het doel en het functioneren van de werkgroep, zijn er ervaringen uitgewisseld en is er geïnterviewd welke activiteiten van belang zijn voor de toekomst.

In totaal hebben 18 leden van de werkgroep deelgenomen aan deze dag. Daarnaast was er een vertegenwoordiger van de HVD aanwezig.

In dit beleidsplan wordt allereerst, in paragraaf 2, stilgestaan bij de geschiedenis van de werkgroep. De geschiedenis, zo bleek tijdens de bezinningsdag, staat niet los van het functioneren van de werkgroep op dit moment en de ideeën voor de toekomst.

In paragraaf 3 wordt aandacht besteed aan motivatie en inspiratie. Wat betekent ‘Omzien naar elkaar’ voor de afzonderlijke leden van de werkgroep en wat inspireert hen?

Paragraaf 4 gaat in op de visie. Dit is een belangrijk onderdeel van het beleidsplan en tijdens de bezinningsdag is hier uitgebreid aandacht aan besteed.

Paragraaf 5 beschrijft het activiteitenplan. Dit betekent dat er gekeken wordt naar wat de werkgroep op dit moment doet en dat er verkend wordt waar de werkgroep zich m.n. de komende periode op wil richten

Het stuk sluit af met een gedicht.

8.2.2 Geschiedenis van de werkgroep “Omzien naar elkaar”.

De werkgroep “Omzien naar elkaar” is ontstaan na een reorganisatie van het pastoraat in de Bergkerk, eind 2008. De indeling van de wijk in secties met daaraan gekoppeld een eigen pastoraal ouderling werd opgeheven en hiervoor in de plaats kwam een onderverdeling van het pastoraat in verschillende aandachtsgebieden.

Op 8 december 2008 zijn alle leden van deze werkgroepen bij elkaar geweest voor een startbijeenkomst. Tijdens deze startbijeenkomst zijn de groepen met de verschillende aandachtsgebieden gevormd en is er een eerste aanzet gegeven voor verdere invulling. De werkgroep “Omzien naar elkaar” werd vanaf het begin m.n. gevormd door gemeenteleden die in de oude structuur deel uitmaakten van een bezoektteam. Deze bezoektteams hadden als doel samen met de wijkouderling invulling te geven aan het bezoekwerk.

Veel leden van de werkgroep hadden dan ook al hun eigen bezoekadressen en hebben dit bezoekwerk vanuit dezelfde motivatie als daarvoor, voortgezet. Voor gemeenteleden die werden bezocht veranderde er in die zin niet veel, zij bleven het voor hen bekende gezicht zien.

Wat er wel veranderde, was dat leden van de werkgroep niet langer meer gekoppeld waren aan een wijkouderling. De centrale coördinatie werd vanaf januari 2009 gedaan door de coördinatoren van de werkgroep “Omzien naar elkaar” en zij hielden vanaf die datum bij welke ‘binnen- en buitengemeenteleden’ door wie bezocht werden.

8.2.3 Huidige situatie

Op dit moment, begin 2011, bestaat de werkgroep uit 20 leden.

Naast het bezoekwerk in zorgcentrum De Lichtenberg worden er ± 100 mensen per jaar bezocht. Over het algemeen zijn dit gemeenteleden die om verschillende redenen de kerk tijdelijk of voor langere duur niet kunnen bezoeken. De leeftijd van degenen die bezocht worden is voor het grootste deel 80 jaar of ouder.

De frequentie waarmee bezocht wordt is wisselend. Sommige mensen worden zeer frequent bezocht, terwijl anderen één keer per jaar een verjaardagsbezoek met een bloemetje of een verjaardagskaart krijgen. Degene die bezoekt maakt hierin eigen keuzes, afhankelijk van de noodzaak en beschikbare tijd.

Naast het bezoekwerk verleent de werkgroep assistentie bij het (eventueel zelf) maken en rondbrengen van kerststukjes in de periode voor Kerst. De organisatie van deze actie berust bij de HVD, die ook de ‘seniorenendag’ organiseert.

De werkgroep komt gemiddeld één keer per jaar bij elkaar voor onderling contact en overleg.

8.2.4 Motivatie en inspiratie

Tijdens de bezinningsdag op 27 november 2010 is er aan de hand van een afbeelding van de Emmaüsgangers (zie hieronder) stilgestaan bij wat de leden van de werkgroep motiveert en inspireert.

Het beeld riep meerdere associaties op en het schiep een mogelijkheid om persoonlijke motieven voor deelname aan de werkgroep en eigen ervaringen met elkaar uit te wisselen.

Centraal kwam naar voren dat de bron van liefde van God inspireert om 'om te zien naar elkaar'.

Een belangrijke motivatie om deel uit te maken van de werkgroep is dat het voldoening geeft om iets te betekenen voor een ander. Centraal staan hierbij de ontmoeting en het delen. Tijdens de bezoeken ervaren leden van de werkgroep regelmatig waardevolle momenten. Dit raken aan wat er werkelijk toe doet, inspireert om door te gaan met het bezoekwerk. Geven en ontvangen ligt in de ontmoeting met degene die je bezoekt soms dicht bij elkaar. In die zin is het bezoekwerk geen 'éénrichtingsverkeer'.

Als beeld wordt genoemd dat veel steentjes het gebouw en de gemeenschap vormen. Het cement, als samenbindende factor, is de liefde.

8.2.5 Visie

Voor dit beleidsstuk hebben de leden van de werkgroep het begrip "visie" vertaald d.m.v. de volgende vragen:

- a. Hoe zien wij onze taak?
Welke plek willen wij vervullen in de gemeente?
- b. Wat willen we bereiken?
Waar willen we voor staan? Wat is belangrijk?
- c. Welke verwachtingen en beelden hebben wij bij "Omzien naar elkaar"?

Het centrale woord als typering van wat de werkgroep belangrijk vindt en ziet als haar taak in de gemeente is 'ontmoeting'. Dit sluit aan bij één van de kernwoorden uit het algemene beleidsplan van de Bergkerk.

Het 'ontmoeten van de ander' kan op veel niveaus ingezet worden en is niet beperkt tot alleen het bezoekwerk of de georganiseerde activiteiten gedurende het jaar. Ontmoeten begint met het 'oog hebben voor de ander'. Voorbeelden hiervan zijn het aandacht geven aan mensen die nieuw in de kerk zijn en hen uitnodigen voor het gezamenlijk koffiedrinken, kaartjes sturen aan zieken en aandacht schenken aan mensen die het moeilijk hebben of eenzaam zijn etc.

De werkgroep "Omzien naar elkaar" neemt een plaats in naast de andere werkgroepen die voortgekomen zijn uit het geheel van pastorale taken. De kenmerkende taak die de werkgroep "Omzien naar elkaar" vervult is die van het gestalte geven aan de 'medemenselijkheid'. Het gaat vaak om laagdrempelige contacten van tussenmenselijke aandacht en verbondenheid (ook een kernwoord uit "Dubbel denken"). De bezoeken komen zo nu en dan spontaan op gang en blijven soms jarenlang met een bepaalde regelmaat bestaan.

Hoewel er op dit moment veel oudere gemeenteleden worden bezocht en als doelgroep worden gezien voor de georganiseerde activiteiten, is de werkgroep van mening dat het blikveld meer verbreed kan worden. De werkgroep zou zich in die zin meer willen gaan richten op een bredere groep van mensen zowel binnen als aan de rand van de kerk. Daarnaast ziet de werkgroep het als een meerwaarde wanneer er voor het organiseren van activiteiten samengewerkt zou kunnen worden met andere kerken en wellicht ook met niet-kerkelijke organisaties. Deze verbreding sluit aan bij het beleidsstuk van de Bergkerk en kan door de inzet van de werkgroep "Omzien naar elkaar" mogelijk meer handen en voeten krijgen.

8.2.6 Activiteiten

Bezoekwerk

Op dit moment worden er door 20 leden van de werkgroep ca. 100 mensen bezocht. Sommige mensen worden door meerdere leden van de werkgroep bezocht en/of krijgen ook bezoek van andere gemeenteleden van de Bergkerk en/of bezoek vanuit de werkgroep pastoraat. Dit hoeft geen probleem te zijn, mits er overzicht is en duidelijk is wie er namens de kerk bepaalde mensen bezoekt.

Aandachtspunten:

- De lijst van mensen die bezocht worden is voortgekomen uit het bezoekwerk zoals dit tot 2009 bestond. Op dit moment is er weinig aanwas van nieuwe adressen. Onduidelijk is via welke weg er mensen toegevoegd kunnen worden aan de lijst. De situatie van voor 2009 gaf hier een meer helder beeld van [kerkelijke administratie → wijkouderling → bezoek → selectie: bezoek ouderling / ondersteunend gemeentelid].
- De coördinatoren van de werkgroep hebben, wanneer t.z.t. de ledenadministratie op orde is, zicht op nieuw ingekomenen en nieuw te bezoeken mensen. Doordat één van de coördinatoren ook de vergaderingen van de werkgroep Pastorale Zorg bezoekt, is het mogelijk om tot een overzicht te komen van wie door wie bezocht wordt.
De meeste mensen die bezocht worden zijn (gast)lid van de Bergkerk. Niettemin is het ook mogelijk dat mensen buiten deze kring worden bezocht. Dit vraagt een zekere alertheid van zowel de bezoektteams als alle kerkleden.
- In overleg met de coördinatoren bepalen de leden van de werkgroep wie zij bezoeken en hoe vaak. Zij leggen hiervan verantwoording af aan de coördinatoren, die een bezoeklijst bijhouden.
- Coördinatie van het bezoekwerk, overleg met elkaar en overleg met andere werkgroepen vraagt extra aandacht en wellicht menskracht.
- Vanwege de pastorale taak hebben sommige leden van de werkgroep behoefte aan extra ondersteuning. Dit kan bestaan uit het uitwisselen van ervaringen, bezinningsmomenten of de ondersteuning van iemand met meer (professionele) expertise zoals de predikant, student HBO / WO theologie, gastspreker etc. Medio 2011 is hier een aanzet voor gegeven in de vorm van begeleide bijeenkomsten rondom het thema "Moeilijke situaties in het pastoraat". Enkele leden van de werkgroep hebben hieraan deelgenomen.

Bloemstukjes rondom Advent

De werkgroep assisteert de HVD bij het bezorgen van de Kerstattentie met kaart aan oudere gemeenteleden en gemeenteleden die een extra blijk van meeleven nodig hebben. Vrijwilligers, ook buiten de werkgroep 'Omzien naar elkaar' of HVD, brengen deze bloemstukjes rond.

Aandachtspunten zijn er niet: deze activiteit loopt naar tevredenheid

Andere activiteiten

- Door alle werkgroepleden worden jarigen boven de 80 jaar bezocht, maar de werkgroepleden staan er ook voor open om meerdere activiteiten voor een bredere doelgroep met elkaar te organiseren. Hier zijn nog geen concrete plannen voor gemaakt. Gedacht wordt aan:
- Meer bezoekwerk in de Parkflat
- Geboortebezoeken
- Organiseren van maaltijden / ontmoetingsbijeenkomsten met (betaalde) lunch.
- Doelgroep verbreden naar jongeren, moeders / vaders, alloctonen.
- In samenwerking met andere kerken een wijkoverstijgende activiteit organiseren.
- De werkgroep komt gemiddeld 1 keer per jaar bij elkaar voor m.n. praktische zaken.

Voor samenhang en betrokkenheid van de leden met elkaar is dit wellicht te weinig. Het voorstel is dan ook om meerdere keren per jaar bij elkaar te komen. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen de leden van de werkgroep geïnformeerd worden over het beleid van de kerkenraad in het kader van "dubbel denken" en kan er stilgestaan worden bij de taak om als 'ogen en oren van de gemeente' te functioneren. Vanwege de omvang van de groep is het voorstel om minimaal één keer per jaar een 'bezinningsochtend' te organiseren.

Activiteiten van de coördinator

Per ingang van 1 januari 2011 komt de coördinatie van alle bezoeken en activiteiten van de werkgroep in handen te liggen van één coördinator (voorheen waren hier 2 personen voor beschikbaar). Dit is een zware taak.

Het is dan ook aan te bevelen dat deze functie door tenminste twee personen gedragen wordt.

8.2.7 Tot slot

Gedicht voorgedragen door Nienke Wagenaar als afsluiting van de bezinningsdag 27 november 2010

KIJKEN

Kijk naar de mens

en zie het wonder in hem.

Zie je het niet

kijk dan nog eens

en nog eens

en als je goed kijkt

kun je het wonder zien in hem.

Het beweegt

het spreekt

het kijkt

*het luistert
het lacht
en het raakt je aan
en het zegt iets van liefde.
Zoiets groots als de mens
moet voorbestemd zijn
voor iets dat van een andere, hogere orde is*

*dan het leven op aarde.
Kijk naar de mens
en zie het wonder in hem.*

[Gedicht uit het Gebedenboekje van Toon Hermans]

8.3 Groothuisbezoek

Vastgesteld op 30 november 2010

Doel van het Groothuisbezoek (GHB) is om gemeenteleden in een informele setting met elkaar in gesprek te brengen. In aansluiting bij het beleidsdocument 'dubbel denken' richt de werkgroep GHB zich daarbij nadrukkelijk niet alleen op die gemeenteleden die met enige regelmaat de zondagse diensten bijwonen, maar ook op de grote groep leden die daar niet vaak komen.

Terwijl de activiteiten van bijvoorbeeld de werkgroep Vorming & Toerusting, de concerten georganiseerd door de Stichting Bergkantoor en de jaarlijkse Bergrede zich nadrukkelijk ook richten op niet-Bergkerkleden, om zo een brug te slaan tussen 'kerk' en 'samenleving' in de ruimere zin des woords, stelt GHB zich ten doel om de banden tussen de diverse Bergkerkleden te verdiepen door mensen met elkaar in gesprek te brengen aan de hand van prikkelende thema's, vragen of stellingen. Doel is om vanuit die ontmoeting te komen tot verbinding. De werkgroep GHB wil vanuit de gedachte van 'dubbel denken' het gesprek op gang brengen tussen actieve en minder actieve leden, tussen jong en oud, tussen hen die leven vanuit een sterke geloofsovertuiging en hen die zichzelf als twijfelaars beschouwen, tussen Bijbelvaste leden en mensen die zich minder vertrouwd voelen met de Bijbelse taal.

Vanuit diezelfde gedachte van 'dubbel denken' stelt de werkgroep GHB zich ten doel om gespreksthema's of vragen aan te dragen die ook aantrekkelijk zijn voor mensen die niet sterk kerkelijk betrokken zijn en voor wie het wellicht moeilijk is om over hun religieuze of levenbeschouwelijke gedachten te spreken. Omdat die groep mensen misschien minder zelfvertrouwen heeft om zich uit te drukken in 'geloofstaal', zullen de thema's niet te 'zwaar' moeten zijn. Voor de binnenste cirkel (mensen die de zondagse diensten frequent bijwonen) zullen thema's die raken aan de intimiteit van het geloofsleven wellicht de tongen gemakkelijk losmaken. Maar voor mensen die meer aan de rand staan, althans zich niet zozeer deel voelen van die binnenste cirkel, kunnen vragen die een sterk appèl lijken te doen op je bereidheid en vermogen om je diepere geloofservaringen of -overtuigingen te uiten, afschrikken. Daarom streeft de werkgroep GHB ernaar om toegankelijke thema's aan te reiken, die uiteraard op diverse niveaus van diepgang besproken kunnen worden. De werkgroep GHB streeft ernaar om vanuit de ontmoeting bij te dragen aan verbinding die tot stand kan komen als we ruimte scheppen.

Jaarlijks organiseert de werkgroep GHB daartoe in de maanden januari-maart een aantal bijeenkomsten waarin het geloofsgesprek gefaciliteerd wordt door de leden van de werkgroep,. De werkgroep zorgt voor de planning, programmering, uitnodigingen, werkvormen, gespreksleiding. Eind maart rapporteert de werkgroep GHB aan de kerkenraad over de wijze waarop haar werkzaamheden zich hebben voltrokken.

8.4 Pastorale zorg

Beleidsplan en jaarplan 2011/2012 van de werkgroep pastorale zorg, in de bijeenkomst van de werkgroep pastorale zorg op 27 april 2011 vastgesteld.

8.4.1 Inleiding

Bij het opstellen van dit beleidsplan en jaarplan heeft de werkgroep zich de vraag gesteld: wat is pastoraat?

Pastoraat is één van de kerntaken van de kerkelijke gemeente. In de uitoefening van die taak geven wij invulling aan de kernbegrippen ontmoeting, verbinding en ruimte uit het beleidsplan van de Bergkerk. We maken tijd vrij voor de ander en geven hem/haar ruimte door aandachtig te luisteren. In de ontmoeting met de ander wordt de onderlinge verbondenheid met elkaar en met de Eeuwige voelbaar.

8.4.2 Werkwijze en kenmerk van de werkgroep pastorale zorg

Het pastorale bezoekwerk van de leden van deze groep vindt plaats vanuit een vraag of signaal. Wij lopen een tijdje met iemand mee bij voorbeeld bij rouwverwerking, moeilijke perioden in het leven van mensen, (chronische) ziekte, diverse ziekenhuisopnames etc. De mensen met wie wij *meelopen* kunnen leden zijn of anderen. De huidige praktijk is dat wij vooral leden bezoeken.

De leden van de groep komen één keer per maand bij elkaar voor het bespreken van pastoralia en voor toerusting en coaching. Deze onderdelen lopen vaak in elkaar over. Het doornemen van de pastoralia levert vaak leermomenten op. Daarnaast maken wij tijd vrij

voor meer structurele toerusting aan de hand van door Jan van Baardwijk uitgekozen teksten. Door de bespreking van deze teksten hebben wij handreikingen gekregen over onderwerpen als: hoe stel ik mij op in het pastorale contact, hoe schep ik een goede balans tussen nabijheid en distantie, hoe stel ik 'moeilijke' vragen, wat is spiritualiteit.

In de periode van studieverlof en vakantie van Jan van Baardwijk heeft René Rosmolen ons het een en ander verteld over hoe het pastorale gesprek aan te gaan met een demente persoon. Ook heeft hij handreikingen gegeven met betrekking tot rouw(verwerking).

8.4.3 Visie van de werkgroep pastorale zorg

De kernbegrippen ontmoeting, verbinding en ruimte uit het beleidsplan van de Bergkerk staan centraal in het werk dat wij doen. Wij willen beschikbaar zijn voor allerhande mensen zowel de toegewijde leden als de incidenteel participerende leden, als diegenen buiten de Bergkerk die een beroep op ons doen. Het pastorale bezoekwerk van onze groep kenmerkt zich door gesprekken met één of twee personen. De gesprekken zijn vertrouwelijk. Vanwege deze twee kenmerken is een beweging van binnen naar buiten en van buiten naar binnen de kerkelijke gemeente niet gemakkelijk te realiseren. Toch willen wij daar aan werken en zullen daarvoor ideeën neerleggen in een jaarplan. Immers de werkgroep pastorale zorg is onderdeel van het totale pastorale aanbod zoals neergelegd in de nieuwe structuur en staat ten dienste van het leren, vieren en dienen zoals wij dat in en vanuit onze gemeente willen uitdragen. Vanuit onze visie op pastorale zorg willen wij de mens ruimte geven om in het contact te voorschijn te komen. De kwetsbaarheid mag aan het licht komen. Respect voor elkaar is erg belangrijk in de ontmoeting naar aanleiding van een hulpvraag.

8.4.4 Te ontwikkelen activiteiten voor het jaar 2011/2012

We handhaven onze huidige werkwijze. Daarnaast willen we het DubbelDenken meer zichtbaar maken en meer inhoud geven. We clusteren dat onder de volgende schuin geprinte kopjes.

Van binnen naar buiten, van buiten naar binnen

a. binnen de pastorale structuur

Er is uitgebreid aandacht besteed aan de presentatie van de nieuwe structuur. We zijn bijna anderhalf jaar verder en constateren dat er nauwelijks uitwisseling is tussen de werkgroepen binnen het pastoraat. Wellicht is er wel contact tussen de voorzitters van die groepen, maar er is weinig verbinding tussen de groepen als zodanig.

Activiteit: onderzoeken en uit proberen hoe wij voor meer verbinding binnen de pastorale structuur kunnen zorgen en hoe de rol van de coördinator pastoraat meer “handen en voeten” kan krijgen.

b. vanuit de pastorale structuur naar de gemeente toe en de mensen aan de rand of buiten de Bergkerk en andersom

Weet de gemeente wat de werkgroep pastorale zorg doet? Zijn wij zichtbaar binnen onze gemeente en naar buiten toe? Weten mensen met een pastorale hulpvraag ons te vinden? Wij denken dat er op dit punt het een en ander te verbeteren valt.

Activiteit:

1. De pagina pastoraat op de website van de Bergkerk verbeteren. Het is ons opgevallen dat er nog een stukje tekst op staat over de oude structuur (actie vóór de zomer van 2011).
2. De pastorale gesprekken maken soms duidelijk wat er aan thema's leeft in de gemeente. Voor de kerkenraad is het van belang om dit wel te horen zodat hier eventueel op geanticipeerd kan worden. Notulen worden doorgestuurd naar de scriba van de kerkenraad.
3. De onderwerpen die wij tegenkomen in de pastorale gesprekken thematiseren. Daardoor is het mogelijk om deze onder de aandacht te brengen van een breder publiek. Mogelijke thema's zijn: eenzaamheid, verlieservaringen, de verschillende levensfasen. Mogelijke vormen: symposium (Waarde van de ouderdom), themamaand (Tussen generaties), één of

een paar interactieve lezingen (komende jaren). Om mensen te bereiken voor deze activiteiten kan gebruik worden gemaakt van het contactnetwerk zoals bekend bij de werkgroep "Omzien naar elkaar".

4. Maken van een flyer over het pastorale aanbod van de Bergkerk.

9 Beleidsplan Kerkrentmeesters

9.1 Samenvatting:

Vanuit de kerkenraad is er een initiatief gestart in 2010 om ieder werkveld in de Bergkerk te laten nadenken over het invullen van het beleidsplan van de Bergkerk. Ieder werkveld werd bezocht door een "critical friend". Tijdens de brainstorming met de critical friend in Juni 2010 werden de volgende zaken aan de orde gebracht tijdens de kerkrentmeesters vergadering:

We hadden 3 brainstorm sessies, waarbij we individueel nadachten en vervolgens onze inbreng op een poster rangschikten: binnen de kerk, op de rand of buiten de kerk:

- Wat zijn de kenmerken van de activiteiten van de Kerkrentmeesters
- Welke activiteiten doen de Kerkrentmeesters nu
- Waar komt ons geld nu vandaan?

De discussie gaf inzicht in welke gebieden we de meeste aandacht gaven. Deze bleken voornamelijk "binnen de kerk" te liggen. We willen verder nadenken over hoe we de groep van trouwe kerkgangers kunnen blijven versterken maar ook aandacht kunnen geven aan de brede kring van incidentele deelnemers, inclusief financiering (bijv. ouderen dagen open stellen voor anderen).

Om tot een verdere discussie te komen over de invulling van het beleidsplan voor het werkveld van de Kerkrentmeesters zijn in deze notitie een aantal suggesties gegeven.

Eerste wordt kort het **kader** geschetst waarbinnen de Kerkrentmeester handelen, daarna worden mogelijke **overwegingen rond het invullen van het beleidsplan**, verdeeld over de groep van trouwe kerkgangers en de brede kring van incidentele deelnemers. Vervolgens worden een aantal **suggesties gegeven voor een projectmatige aanpak van activiteiten**.

Deze voorstellen zijn:

- **"Kosten inzicht project"**: een project dat inzicht levert in kosten en mogelijke kostenverlagingen kan voorstellen, inclusief kosten op energie
- **"Fonds werving project"**: een project voor het opstellen van fondswervingsplan, dit is uit te voeren in samenwerking met andere werkvelden.
- **"Nieuwe leden project"**: een project voor het werven van nieuwe leden, activeren van 'slapende leden' "Leg een loopplank uit en verlaag de drempel voor nieuwe mensen (ref Rein Brouwer).
- **"Imago Bergkerk"**: Een project rondom het onderzoek naar het externe imago van de Bergkerk en hoe dat van invloed is op nieuwe potentiële leden, dit is uit te voeren in samenwerking met andere werkvelden.

9.2 Het kader waarbinnen de Kerkrentmeesters handelen:

De kaders waarbinnen wij handelen zijn:

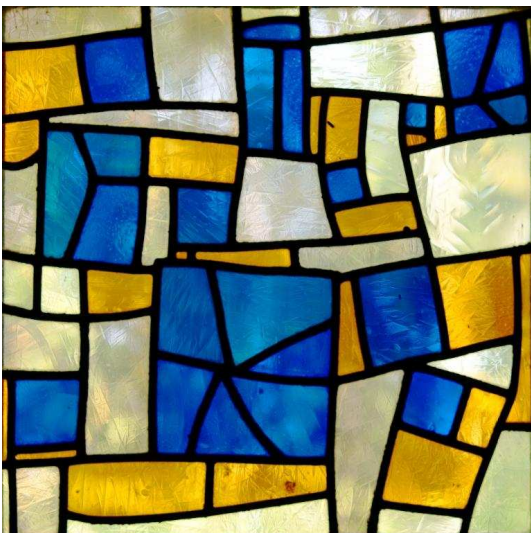
- *Het Beleidsplan Moderamen:* De leden van de kerkenraad voelen zich verbonden met elkaar en met de Bergkerkgemeente en werken mee aan ontmoeting met elkaar, de gemeente leden die minder actief zijn en levert en bijdrage aan de ontwikkeling van zichtbaarheid van de Bergkerk naar buiten
- *De in de kerkenraaddag genoemde begrippen:* Ontmoeting, Verbinding en Ruimte

De wijkraad van kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor 1. kerkgebouw, 2. personeel en 3. financiën (fondswerving en kosten beheersing) van de kerk en daarom is het activiteiten programma van de kerkrentmeesters historisch gezien onderverdeeld in deze onderwerpen. De nadruk ligt op activiteiten rondom de groep van toegewijde leden waarin “ontmoeting, verbinding en ruimte” centraal staat. Daarnaast is het belangrijk om na te denken over activiteiten rondom de brede kring van incidentele deelnemers, waarin vele oude of nieuwe potentiële geïnteresseerde kerkleden zich bevinden.

9.3 Overwegingen rondom het invullen van het Beleidsplan van de Bergkerk – toegewijde leden:

In het algemeen zijn de kerkrentmeesters verantwoordelijk om voorwaarden te scheppen voor de geloofsgemeente.

9.3.1 Verantwoordelijkheid voor het kerkgebouw:

De kerkrentmeesters zijn verantwoordelijk voor het water en winddicht houden van het kerkgebouw. Daarnaast is veel aandacht voor het moderniseren van de verschillende ruimtes in en rondom het kerkgebouw. Een van de kerkrentmeesters is belast met het ontwikkelen/coördineren van technische aanpassingen in en rondom het kerkgebouw en pastorie.

Voor de Bergkerk is een 5 jaren renovatie plan opgesteld, waarbij de verschillende Bergkerk ruimtes worden gerenoveerd. Een balans is gezocht voor tussen ruimtes voor de eredienst (ontmoeten van gemeente leden en ontmoeten van mensen van buiten) en zalen voor gemeente activiteiten die ook gebruikt kunnen worden

voor verhuur.

9.3.2 Verantwoordelijkheid voor het personeel:

Professionele krachten zijn aangesteld om zorg te dragen voor professionele begeleiding van de eredienst in woord en muziek, pastorale zorg en het zichtbaar maken van de Bergkerk naar de wijk.

- een full time dominee/voorganger.
- een 0.2 FTE voorganger voor ouderenzorg.
- een koster/beheerder – bedrijfsmanager aangesteld om zorg te dragen voor verhuur activiteiten en de financiële administratie
- een “niveau I cantor/organist
- professionele schoonmaker.

De aandacht gaat uit voor de zorg voor het personeel, waarbij gewerkt kan worden zonder overmatige werkstress, in een schone en veilige werkomgeving.

Een van de kerkrentmeesters is belast met de zorg voor het personeel.

9.3.3 Verantwoordelijkheid voor de Financiën:

Vanuit de financiële verantwoordelijkheid van de kerkrentmeesters moeten zij zorgen voor de een sluitende balans op korte en lange termijn om uiteindelijk te zorgen dat het kerkenwerk kan blijven draaien. Er zijn twee sturingsmechanismen voor de kerkrentmeesters: de kosten/lasten beheersen/verlagen en de inkomsten op peil te houden of te vermeerderen.

De korte termijn aandacht is “een sluitende kerkbalans” en de lange termijn aandacht is gerelateerd aan “minder inkomsten” doordat er “minder mensen” geven of doordat de mensen “minder geven”.

De wijk penningmeester is verantwoordelijk voor het inzicht in de dagelijkse uitgaven patroon, de voorzitter is belast met beleid rondom sluitende kerkbalans.

Het financiële verantwoordelijkheidsgevoel van de werkvelden willen de kerkrentmeesters vergroten door hen inzicht te geven in de uitgaven en begroting.

9.3.4 Suggesties gegeven voor een project matige aanpak van activiteiten

Aandachtsgebieden voor de korte en lange termijn:

Kosten beheersing/verlaging, wat willen we regelen?

- maandelijks overzicht van de uitgaven en inkomsten. Het opvolgen van afwijkingen
- stabilisering/reductie van kosten en uitgaven door bijv. jaarlijks 5% te bezuinigen
- Energie kosten omlaag te brengen

Inkomsten op peil te houden/vermeerderen, wat willen we regelen:

- Verhuuropbrengst Bergkerk verhogen (verhuurkosten verlagen/verhuur opbrengst verhogen, meer verhuren?)
- Meer mensen “werven” die betalen
- Huurders meer laten betalen

- Opstellen van een uitgebreid fondsverwervingsplan: actie kerkbalans, wijkkas, collectes, gelden via PGA stimulerings fonds een andere fondsen van buiten de kerkelijke gemeente

Op basis van de hierboven beschreven aandachtsgebieden zijn er een aantal acties, dat vanaf 2011 gestart zouden kunnen worden, samen met andere werkvelden uit de Bergkerk:

- “kosten inzicht Project”: een project dat inzicht levert in kosten die op de Bergkerk geboekt worden en voorstellen voor mogelijke kosten besparingen, inclusief kosten reductie op energie
- “Fonds werving project”: opstellen van fondswervingsplan voor de Bergkerk. Inzicht verwerven in de beschikbare subsidiestromen. Gaandeweg wordt gezocht naar differentiatie van de aanpak van de fondsenwerving naar de verschillende groepen leden en wordt iedereen inzicht gegeven in de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het financieel gezond houden van de kerkgemeente.
- “Nieuwe leden project”: opstellen van plan (in samenwerking met andere werkvelden) om ‘slapende’ leden weer te enthousiasmeren en nieuwe potentiële leden bij het kerkenwerk te betrekken. Ook zou gekeken kunnen worden naar hoe we met onze bestaande leden communiceren en of daar verbetering nodig is (bijv. meer publiceren vanuit de kerkrentmeesters naar de leden)

9.4 Overwegingen rondom het invullen van het Beleidsplan van de Bergkerk – brede kring van incidentele deelnemers

9.4.1 Ontmoeting:

- De ontmoeting kan plaats vinden in en rondom het kerkgebouw. Voorbeelden van bestaande en nieuwe activiteiten rondom ontmoeting met deze brede kring zijn:
 - Spel en Spul
 - Berg herberg maaltijden
 - Open kerkdienst op het veld
 - Concerten in de kerk
 - Kerken nacht
 - Gemeentelijk/landelijk Kies lokaal
 - Verhuur van de Bergkerk aan derden (cursussen, bijeenkomsten etc.)
- Via projecten – en goede sfeer, kunnen nieuwe mensen aangetrokken worden.
- Bij vele van deze activiteiten treden de kerkrentmeesters op om middelen te verstrekken of zijn betrokken bij het opzetten/uitvoeren van de activiteit. Echter er zou ook een gericht programma gemaakt kunnen worden waarbij de ontmoeting met de directe buurt gestimuleerd wordt.
- Via de kerkbalans activiteiten is er bijvoorbeeld een goed inzicht wie actief betrokken is bij de bergkerk. Deze kennis zou meer benut kunnen worden om specifieke groepen mensen uit te nodigen voor activiteiten die al worden georganiseerd – zie “nieuwe leden project”

9.4.2 **Verbinding:**

De verbinding met de brede kring van incidentele deelnemers, wordt vaak geïllustreerd tijdens het kerkbalans proces. Hierbij worden de ambassadeurs (lopers) van de kerk naar alle leden gestuurd. De kerkrentmeesters spelen een belangrijke rol rondom het benaderen van mensen via de kerkbalans. Mogelijk moeten we nog meer aandacht besteden rondom geld werving, hoe we onze leden benaderen, welke boodschappen we ze geven om zo toch mensen aan de kerk te (ver)binden. – zie “nieuwe leden project”.

9.4.3 **Ruimte:**

De ruimte rondom en in de kerk is voor de wijk iedere dag zichtbaar. Imago van de kerk kan beïnvloed worden door bijv. de eerste energie neutrale kerk te worden. Het zou interessant zijn om meer inzicht te krijgen wat voor imago onze kerk heeft en of we hieraan een wending kunnen geven zodat mensen nieuwsgierig worden om te komen.

9.4.4 **Suggesties gegeven voor een project matige aanpak van activiteiten**

De suggesties uit de brede kring van incidentele deelnemers, vallen deels samen met de suggesties uit de groep van trouwe kerkgangsters. Ten aanzien van het imago van de Bergkerk, zou een initiatief gestart kunnen worden, samen de PR commissie te komen tot een project “imago Bergkerk”, waardoor de drempel lager wordt om bij de Bergkerk binnen te lopen. Voorgesteld wordt om dit project samen met de diakenen, ouderlingen en kerkrentmeesters uit te voeren.

9.5 **Samenvatting van taken Kerkrentmeesters**

Samengevat zijn de taken van de kerkrentmeester ((zie ook www.bergkerk.nl):

1. Zorg voor het kerkgebouw, de pastorie, Bergherberg en het personeel van de Bergkerk.
De kerkrentmeesters zorgen dat de materiële voorwaarden aanwezig zijn om de activiteiten van de kerk goed te laten verlopen. Via de opbrengst van de Actie Kerkbalans worden de onderhoudskosten van de gebouwen en de salarissen van de predikant, cantor-organist en koster-beheerder betaald.
2. Zorg voor de financiering van de vele activiteiten van de Bergkerk.
Voor de specifieke wijkactiviteiten heeft de wijkraad van kerkrentmeesters een wijkkas, die gevuld wordt met giften van gemeenteleden. Uit deze wijkkas worden o.a. deze zaken bekostigd:
 - 2.1. De wekelijkse gedrukte orde van dienst en de speciale ordes van dienst in de Stille Week en rond Kerst
 - 2.2. De bloemen en kaarsen voor de eredienst en de bloemen voor jarige gemeenteleden vanaf 80 jaar
 - 2.3. Het onderhoud van orgels, vleugel, piano en de geluidsinstallatie
 - 2.4. De Jaargids, literatuur voor de werkvelden en commissies, kantoorartikelen, de website, portokosten voor Drieluik
 - 2.5. Een bijdrage in de kosten van de koffie na de dienst
 - 2.6. Bijdragen aan kerkmuziek in de Bergkerk, het jeugdwerk, kunst in de Bergkerk (BK²),

10 Beleidsplan Public Relations

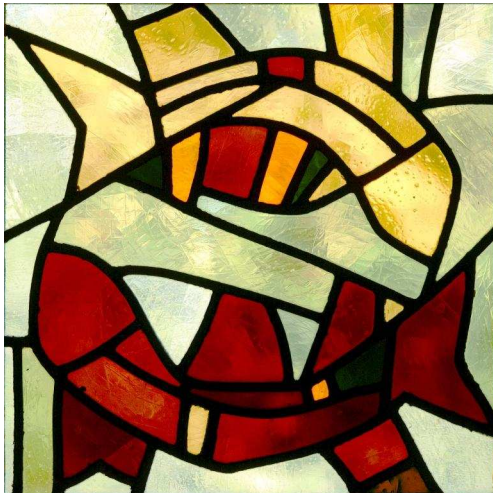
Samenstelling commissie: Clara Insinger, Michiel Osinga en Jannet Mosterd, 2 vacatures.

Critical friend: Saakje Kroes.

10.1 Missie, visie/ doelstellingen

Visie/Doelstelling:

De schriftelijke en digitale communicatie van de Bergkerk die naar 'buiten' gaat, is van goede kwaliteit op het gebied van inhoud, taalgebruik, uiterlijk en is tevens eenduidig (huisstijl).

Missie:

- De commissie PR zal ondersteuning geven aan werkvelden die willen communiceren, zowel naar 'binnen' als naar 'buiten'.
- De commissie denkt mee met werkvelden t.a.v. communicatie en publicatie.
- De commissie ontplooit initiatieven om de doelstelling te bereiken.

10.2 In 2009/2011 uitgevoerde activiteiten

In 2009/2010 heeft de comm. de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Algemene folder Bergkerk . N.a.v. de vraag van commissie Amersfoortse Bergrede. Gasten in de kerk, goed om te laten zien wat de Bergkerk doet.
- Ontwikkelen huisstijl.
- Samenvatting beleidsplan.
- Ondersteuning PR voor Spel en Spul.
- Aanbevelingen voor Website gegeven en deze ingevoerd.
- Het bestaan van de comm. onder de aandacht brengen en meegeven wat we kunnen doen.
- Jaargids 2010-2011.
- Brochure Vorming en Toerusting 2010-2011.
- Foldermateriaal ontwikkeld. Aanleiding was de infomarkt voor de wijk in de Nieuwe Kerk op 2 oktober. Folders: ' Jeugd en Jongeren' , 'Diaconie' en 'Onder de vijgenboom'.
- Bemensing georganiseerd voor de betreffende stand.
- Teksten t.b.v. publiciteit Bergrede doorgenomen en aanbevelingen gegeven.
- Tekst voor achterkant flyer Bergrede bewerkt.
- Tekst voor folder 'Stichting Amersfoortse Bergkapel' doorgenomen en aanbevelingen gegeven.
- Project ansichtkaarten Bergkerk opgepakt.

10.3 Activiteiten voor 2011:

Voor 2011 heeft de commissie de volgende activiteiten voorzien:

- Contact leggen met de verschillende werkvelden om het bestaan van de comm.
- bekend te maken.
- Advies aan de werkvelden bieden t.a.v. communicatie en publiciteit
- Contactpersonen per werkveld zoeken.
- Ondersteunen van werkvelden.
 - wat wil je communiceren
 - voor welke doelgroep
 - keuze communicatiemiddel
 - kosten
 - handleiding aanbieden
 - teksten redigeren
- Voorstel aan Mod/WK m.b.t. ontwikkelde huisstijl om deze vast te stellen.
- Na vaststelling de huisstijl implementeren.
- Werkvelden activeren om regelmatig informatie te geven t.b.v. de website.
- Website up to date houden.
- Logo updaten.
- Ansichtkaartenproject afronden.
- Jaargids 2011-2012 samenstellen.
- Programmaboekje comm. V&T 2011-2012 samenstellen.

11 Beleidsplan van de werkgroep BK²

De werkgroep BK² verzorgt al meer dan 20 jaar exposities van beeldende kunst in de kerkzaal van de Bergkerk.

In het kader van het dubbeldenken is het werkterrein van BK² bij uitstek de plaats waar de wereld buiten de kerk in al haar expressie de wereld binnen de kerk ontmoet. De kunstwerken tonen een omgang en visie op de werkelijkheid die tot verwondering en meditatie kan leiden. Daarnaast kunnen ze schroeiplekken van het leven uitbeelden, waardoor een oproep tot medemenselijkheid en engagement naar de toeschouwer komt.

11.1 De rol van de exposities binnen de eredienst.

Op twee manieren komt via de exposities kunst de liturgie binnen en is er sprake van een wisselwerking, namelijk ruimtelijk en inhoudelijk:

- Ruimtelijk, omdat de kerkmuren zichtbaar veranderen van grote, lege vlakken in kunstdragende wanden, die kleur, expressie en betekenis krijgen. Dit geldt ook voor kunst die aan de raamzijde van de kerk wordt geplaatst.
- Inhoudelijk, omdat wordt getracht in samenhang met het kerkelijk jaar de kunstwerken te kiezen. Met name in de aanloop naar Kerst en Pasen is dit zichtbaar. Contact met de commissie Eredienst is hierbij mogelijk.

11.2 De rol van de exposities buiten de eredienst

Niet alleen tijdens vieringen ook daarbuiten vervullen de exposities een rol. Zondags, na de dienst, geven ze aanleiding tot nablijven en gesprek. En zowel op zondag als door de week is het voor niet-kerkgangers mogelijk om de kunst te bekijken. Op deze manier komt er ook ander publiek in de kerk.

11.3 Criteria t.o.v. te exposeren kunst

11.3.1 Inhoudelijk

De wens is er om kunst met een zeker spiritueel karakter te tonen. Dit zal de ene keer explicieter zijn dan de andere keer. Kunstenaars tonen hun omgang met de werkelijkheid, concreet en geestelijk.

11.3.2 Praktisch

De afgelopen jaren is er een afwisseling van twee- en driedimensionale kunst geweest. Minstens een keer per jaar is er een beeldtentoonstelling aan de raamkant van de kerk. De muur aan de overzijde blijft dan leeg. In de zomermaanden is er geen enkele expositie. Tijdens overleg met de kerkenraad in december 2010 is het effect van dit gemis gebleken: vooral de wens naar kunst aan de muur is groot. Daarom probeert BK² in het vervolg tijdens de zomermaanden aan deze wens tegemoet te

komen en eventueel ook tijdens een beeldtentoonstelling.

De keuze van de kunstwerken wordt bepaald door het budget voor BK². Dit budget wordt voor het overgrote deel gebruikt voor de verzekering van de kunstwerken. Dit geeft de praktische beperking aan in de keuze van de uitgenodigde kunstenaars. Het overschot van het budget wordt uitgegeven aan bloemen, cadeau bonnen voor de kunstenaars en publicitaire middelen.

11.4 Publiciteit

Voorafgaande aan een expositie wordt er een persbericht naar de lokale bladen gestuurd en in Drieluik geplaatst. Tevens worden er posters gemaakt en opgehangen.

In de kerk wordt de expositie voor de dienst onder de aandacht gebracht door het verstrekken van een flyer met informatie of door het plaatsen van informatie onderaan het liturgieblad. Aan het begin van de dienst wordt de expositie geïntroduceerd door de ouderling die de afkondigingen doet of door iemand van de commissie. Deze vraagt ook de kunstenaar te gaan staan, indien zij of hij aanwezig is. Na de dienst is gesprek met de kunstenaar mogelijk.

Ter begeleiding van de tentoonstelling wordt een zogeheten looplijst gemaakt, waarop de titels en prijzen van de kunstwerken staan. Samen met eventuele andere informatie komt deze op de daarvoor bestemde blokken bij het raam te liggen.

11.5 Andere activiteiten

Naast het verzorgen van de exposities kan BK² ook mee werken aan andere activiteiten, zoals het versieren van de gebouwen bij speciale gelegenheden (bv. de kerkennacht) en het eens per jaar verzorgen van een Grand Café/Kunstcafé.

12 Beleidsplan Bergkerk (volledige versie)

12.1 Inleiding

Het vorige beleidsplan van de Bergkerk is geschreven voor de periode 2000-2005. Na het vaststellen van dat beleidsplan heeft de wijkkerkenraad nog diverse stukken opgesteld, waarin beleidsmatige vragen zijn verwoord. Vaak zijn dat vragen, die een nadere concretisering zijn van voornemens uit het bestaande beleidsplan 2000-2005.

Het nieuwe beleidsplan bestaat uit twee delen. In het eerste, algemene deel zullen we onze visie verwoorden: welke ontwikkelingen doen zich voor en wat willen wij als Bergkerk in de komende periode van vijf jaar en waarom kiezen we daarvoor? In het tweede deel wordt de vraag concreter: hoe denken we dat te bereiken en wanneer. Bij de invulling van het antwoord op deze vraag hebben de werkvelden een groot aandeel. Met behulp van hun jaarplannen en de uitvoering daarvan geven zij dat handen en voeten.

12.2 Ontmoeting, verbinding en ruimte

Tijdens de kerkenraaddag van april 2007 kwamen de woorden ontmoeten, ruimte, zien en warmte naar voren als kernwoorden. Daaromheen werden nog allerlei begeleidende woorden genoemd, die iets zeiden over één van de kernwoorden of deze verbijzonderden. In de identiteitsverklaring staan ruimte en ontmoeting centraal samen met de drie hoofdaspecten vieren, leren en dienen. Uit de discussie tijdens de kerkenraaddag, alsmede uit het oude beleidsplan en de identiteitsverklaring van de Bergkerk hebben wij gekozen voor ontmoeting, verbinding en ruimte als kernwoorden die leidend zijn voor het nieuwe beleidsplan.

12.3 Schets van de algemene ontwikkelingen.

De Bergkerk telt 748 pastorale eenheden met 1074 leden. De gemiddelde leeftijd ligt op ruim 50 jaar, 16% van de leden is jonger dan 20 jaar, 50% tussen de 20 en 65 jaar en 34% is ouder dan 65. Ruim een kwart van de leden woont buiten de geografische wijk.

In de Bergkerk is het aantal kerkgangers/gemeenteleden tussen de 16 en 30 jaar gering. Verheugend is dat het aantal jonge gezinnen toeneemt. Na een periode van afgenomen kerkelijke belangstelling en/of behoefte, neemt deze – veelal op het kruispunt van gezinsvorming – weer toe. Daarna blijft de betrokkenheid en belangstelling bij deze groep over het algemeen redelijk constant. Aan het einde van het leven zien we wederom een toegenomen behoefte aan actief meeleven met en in een kerkgemeenschap.

Er is een groep trouwe kerkgangers, gedurende langere of kortere tijd. Daarnaast is een groep die af en toe een dienst bijwoont. Onder de trouwe kerkgangers is nauwelijks behoefte aan belijdeniscatechisatie en de wens om belijdenis te doen is gering. We constateren tevens een afname – ook onder de actieve leden van Bergkerk – van het aantal vrijwilligers dat (grote) taken op zich wil of kan nemen.

De georganiseerde activiteiten worden zowel bezocht door actieve en trouwe kerkgangers, als door geïnteresseerden uit de omgeving die wat verder van het kerkelijk leven af staan. De belangstelling voor vespers groeit.

De Bergkerk heeft zich tot vrij recent mogen verheugen in een grote giftenbereidheid onder haar leden, waardoor de begroting ieder jaar sluitend was. Deze rooskleurige financiële positie is sinds 2010 in gevaar gekomen en we worden nu geconfronteerd met een teruglopende bijdrage van de leden en dat betekent dat zowel inkomsten als uitgaven scherper in de gaten gehouden moeten worden. In het beleidsplan van de Kerkrentmeesters komt dit onderwerp nader aan de orde.

Onze samenleving wordt steeds complexer. Enerzijds door de toegenomen culturele en religieuze diversiteit, anderzijds door ingrijpende wijzigingen in de vormen van sociale cohesie. Naast de positieve effecten die deze veranderingen met zich mee brengen, ervaren steeds meer mensen ook nadelige gevolgen daarvan. Mede als consequentie hiervan ontstaat bij mensen op bepaalde momenten behoefte aan richting geven en geborgenheid.

De relatie met andere geloofsgemeenschappen in Amersfoort(-Zuid) ontwikkelt zich op basis van belangstelling in elkaars manier van werken. We zijn op zoek naar wat ons bindt. Kunnen wij op een aantal punten meer gezamenlijk optrekken? De totstandkoming van de Protestantse Gemeente Amersfoort heeft daaraan een impuls gegeven. Eén keer per jaar wordt een gezamenlijke dienst met de Fonteinkerk gehouden en éénmaal per jaar vindt een eucomenische dienst met de meeste kerken in Amersfoort-Zuid plaats.

12.4 Visie ‘Dubbel denken’

Als we deze algemene ontwikkelingen op ons in laten werken evenals de traditie van de Bergkerk en van daaruit een stap maken naar de woorden ontmoeting, verbinding en ruimte komen we tot de volgende visie. We hebben ons bij het formuleren van de visie laten inspireren door het boek *‘En de wind steekt op! Kleine ecclesiologie van de hoop’*, van Henk de Roest, hoogleraar praktische theologie aan de universiteit Leiden. Hij stelt een voor de Bergkerk helpende vraag: ‘Is een kerkvorm mogelijk waarin recht wordt gedaan aan de veranderende betrokkenheid van mensen bij de kerk?’ Kunnen we een model ontwerpen, dat honoreert dat velen bewust zonder actief kerkelijk lidmaatschap bij gelegenheid gebruik willen maken van de diensten van de kerk, terwijl anderen juist een sterke binding hebben en belang hebben bij de opbouw van een duurzame gemeenschap¹⁰?

We kiezen in de Bergkerk als visie voor de komende jaren voor een ‘dubbel’ kerkmodel. Hierachter gaat de gedachte schuil, dat in de kerk twee aandachtsvelden kunnen worden onderscheiden. Enerzijds de bijzondere opdracht van de kerk om dicht bij haar Bron te blijven en de relatie met die Bron te onderhouden. Anderzijds de algemene opdracht van de kerk t.b.v. het geheel van de samenleving¹¹

De Roest grijpt terug op een oude onderscheiding binnen de hervormde kerk, die van ‘lidmaten’ en ‘liefhebbers’ van de christelijke religie.

Het is bij het ontwerpen van een geloofsgemeenschap nodig om twee keer te denken: vanuit de kring van toegewijde leden en vanuit de brede kring van incidenteel deelnemende participanten.

De keuze voor een ‘dubbel kerkmodel’ past in de traditie van de Bergkerk¹². Er is altijd een actieve kerngemeente en een brede rand van incidentele deelnemers geweest. Het geeft ruimte en het is een uitdaging om ook die brede rand van deelnemers te zien als een kern van gemeente-zijn. Het is zaak bij toekomstig beleid ‘dubbel te denken’. Enerzijds denkend aan de mensen, die – ondanks alle ambivalenties – van de kerk houden en samen met anderen hun geloof willen beleven in eredienst en vieringen, in catechese en leerhuizen. Anderzijds denkend aan de kerk als een dienstverlenend instituut voor liefhebbers en toehoorders, voor wie maar wil of behoefte heeft, tijdelijk of een enkele keer. In het laagdrempelige dienstverlenende aanbod staat de ontmoeting centraal. Daarbij wordt aan een ieder ruimte geboden, mensen hoeven geen lid te worden of aan verwachtingen en verplichtingen te voldoen.

Ook in de tijdelijke gemeenschap die zich vormt rond een eenmalige activiteit komt de gemeente van Christus aan het licht.

¹⁰ De Roest, pag.223

¹¹ Zie Maarten den Dulk, Een huis naast de synagoge. (2000)

¹² Zie Jan van Baardwijk, Hier is een jongskén, De Bergkerk te Amersfoort. (2007)

Het is onze visie om bij het maken van beleid zowel vanuit de kring van toegewijde leden te denken als vanuit de brede kring van incidentele deelnemers. Samen vormen zij de Bergkerkgemeente. Het vraagt om 'dubbel denken'.

12.5 Ontmoeting, verbinding en ruimte

In de activiteiten die we gedurende de looptijd van dit beleidsplan ontwikkelen is dit de thematiek die herkenbaar is en een doel waar we naar toe willen. Een ambitieus en gewaagd doel is het streven naar een kerkgemeenschap waarin mensen elkaar daadwerkelijk ontmoeten en omzien naar elkaar, daarbij is er ook de ontmoeting met de omgeving: de wijk waarin de Bergkerk staat, de stad Amersfoort en de grotere kring van de wereld om ons heen. In onze werkwijze is verbondenheid zichtbaar door een bewustzijn van de ander en participatie binnen de kerkgemeenschap en daarbuiten. We zijn een gemeente die ruimte biedt aan anderen en ook ruimte maakt om anderen een plek te geven in de gemeenschap en de maatschappij. De drie woorden impliceren nadrukkelijk dus een opdracht om deze houding ook zichtbaar te maken buiten onze eigen gemeenschap.

